

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:

Voor Amsterdam..... f 7.50. Voor de overige Steden des Rijks f 8.50. De Zondags-Editie..... f 1.50. Afzonderlijk Couranten..... f 0.10. Ieder loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Maandag 13 Mei.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICH. Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:

Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld..... f 1.75. Iedere regel meer..... f 0.25. Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, f 25 c. per regel.

Zondags-Editie.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 10 Mei (des Avonds).

Aan het bureau van lord Palmerston is heden namiddag weder een kabinetraad gehouden. De algemeene directie van het postkantoor heeft bekend gemaakt, dat de tweede maandelijksche post naar Penang, Singapore en China, die den 20sten van Southampton en den 26sten van Marseille vertrekt, na de maand Junij niet meer zal worden verzonden. Te beginnen met de maand Julij zal dus alleen op den 4den van Southampton en den 10den van Marseille de post naar die oorden vertrekken. De bijdragen voor de hongersnoodlijdenden in Indie tot gisteren avond hier bijeengezamd, beloopt de som van nagenoeg 85,000 £. Daarenboven is te Dublin ruim 4000 £, te Glasgow 5510 £ bijeengebragt, enz. De koninklijke commissarissen voor de landverhuizing hebben bekend gemaakt, dat zij twee schepen wenschen te huren tot het overbrengen van Indische emigranten van Calcutta naar Britsch-Guyana op 1 Oct. en 1 Nov. e. k. Op de werf te Chatham wordt een ijzeren kogelvrij stoomfregat van 40 stukken geschut gebouwd, hetwelk den naam Achilles zal dragen en waaraan meer dan 1000 arbeiders werkzaam zijn. Te Liverpool zijn deze dagen verscheidene Amerikaanse schepen tot zeer lage prijzen aan Engelsen verkocht geworden. De onlangs bepaalde algemeene vergadering der Trans Atlantische Telegraafmaatschappij heeft wegens gebrek aan deelneming der actionarissen, niet plaats kunnen hebben, en is dus op onbepaalde tijd verdaagd geworden. Uit het aan de actionarissen door de directie toegezonden bericht, blijkt echter, dat de uitgaven der maatschappij gedurende het jaar 1860 een som van 5156 £ bedragen hebben, waarvan het grootste gedeelte besteed is aan onkosten voor het ophalen van den ouden kabel. Het is slechts mogelijk geweest bij verschillende stukken te zamen een lengte van vijf engelsche mijlen in het geheel van den ouden kabel op te vissen. Uit het onderzoek van deze fragmenten is gebleken, dat het bekleedsel van gutta-percha nergens geleden heeft. Ook was bij de onderzoekte stukken de isolering nog even zoo goed als voor de nederlating. Aan de actionarissen is het voortdurend bestaan der maatschappij aanbevolen, en onder anderen de opmerking gemaakt dat bij de daarstelling van eenen nieuwen kabel daarmede tusschen Ierland en Newfoundland 15 tot 20 woorden per minuut overgebragt kunnen worden. De berichten uit New-York van 27 April wijzen geene wezenlijke verandering in den staat der zaken aan. De hoofdstad der Unie, Washington, scheen niet in oogenblikkelijk gevaar te zijn; hare communicatie met het Noorden was tamelijk wel verzekerd; en van bewegingen der zuidelijke troepen in de rigting van Washington was geen bericht ontvangen. Uit Harrisburg in Noord-Amerika wordt gemeld, dat de vorige president der Vereenigde Staten, de Heer Buchanan, in der haast zijne grondbezittingen te gelde heeft gemaakt en naar Canada is gevlugt, omdat hij had vernomen, dat kwalijkgezinden zijne vrijheid bedreigden. Uit Texas verneemt men, dat de troepen der Vereenigde Staten de stad Indianola bemagtigd en zich daar verschanst hebben. Volgens een brief uit Brownville was de Mexik. roover-aanvoerder Cortinas met 600 man nabij Roma over de Rio Grande getrokken en had hij die plaats in de nacht geleegd. Alle uit de noordelijke havens naar het zuiden en de West-Indische eilanden bestemde handelsschepen worden zooveel mogelijk gewaand, ten einde zich tegen kapers der afgescheiden Staten te verdedigen.

Duitsche Post.

WEENEN, 9 Mei. Uit Pesth wordt gemeld, dat de opgewondenheid aldaar nog zeer groot is en velen den zelfmoord van graaf Teleki betwijfelen. Van alle huizen waaraan zwarte vlaggen en de schouwburgen zijn gesloten. Ten einde het volk in zijnen argwaan niet te versterken, heeft de familie het lijk in het Museum doen ten toon stellen. De graaf leed aan zenuw-gewoeligheden, welke hem vooral in de laatste dagen zijns levens zeer kwelde. In den loop van den avond, weinig tijds vóór dat hij zijn doodlottig besluit ten uitvoer bragt, nam hij van eenige vrienden hartelijk afscheid. Zijn neef, die tegen middernacht huiswaarts keerde, zag hem toen nog aan de schrijftafel zitten en hoorde hem daarna eene poos op en nedergaan; het schot is evenwel door geen der bewoners van het huis gehoord. Zijn dienaar vond hem den volgenden morgen ten 8 ure bij het bed op den grond liggen. De kogel was door het hart tot den ruggegraad doorgedrongen. Nopens de aanleiding tot den zelfmoord van graaf Teleki, vindt het gevoelen hier vrij algemeen geloof, dat de graaf, na door den Keizer begnadigd te zijn, onder voorwaarde voortaan zich niet met de staatkunde te bemoeijen, werkelijk plan had zich aan zijne belofte te houden, doch dat hij niet bestond is geweest tegen de vertoogen zijner vrienden in het buitenland, die hem herinnerden aan de beloften, door hem aan de voorstanders der Hongaarsche omwenteling gedaan, zoodat hij in eene valsche positie verkeerde en er eene tegenstrijdigheid in zijne handelwijze bestond, welke niet strookte met den plicht van een eerlijk man. De landdag van Croatia heeft zijne zittingen geschorst, zoodra het bericht van zijn overlijden te Agram bekend werd.

BERLIJN, 11 Mei, (des Ochtends). De verslagen van de commissie, belast met het onderzoek van de militaire wetsontwerpen, zullen eerst na Pinksteren in het Huis der Afgevaardigden ter sprake komen. Waarschijnlijk zal het Huis na de feestdagen nog eene vacantie van eene week nemen. De chef der politie, de Heer Patzke, te Ystad (in Zweden) gevangen genomen, is nog niet alhier aangekomen. Men schrijft deze verdraging toe aan het stormachtige weder, dat in de laatste dagen op de Oostzee heerscht.

FRANKFORT, 10 Mei. Uit Wiesbaden meldt men, dat in den loop van den zomer de Koning der Nederlanden weder eenigen tijd in die plaats de baden gebruiken zal.

Yerscheidene bladen maken thans insgelijks melding van het gerucht belangrijke afdelingen troepen uit het binnenste gedeelte van Frankrijk naar de grenzen gezonden worden, om eene stelling aan den Boven-Rijn in te nemen; het bestuur van verscheidene grensplaatsen heeft in last gekregen, heimelijk alles voor de ontvangst der manschappen in gereedheid te brengen.

De Zwitsersche bladen spreken allen van de meer dan koude ontvangst, welke aan Prins Napoleon te Geneve is ten deel gevallen en maken zich vrolijk over de officieele Parijssche berichtgevers, die van eene hartelijke en vleijende ontvangst melding maken. Het is eene daadzaak dat de menigte, welke bij de aankomst van den neef des Keizers tegenwoordig was, uitdrukkingen bezigde, welke, voor hem, dien zij golden, alles behalve vriend waren. Het gerucht, dat de reis des Prins ten doel had, maatschappij te nemen om eene zamenkomst tusschen den Prins en den hertog van Anname voor te bereiden, veranderde de stemming van het publiek in geenen deele, en wel om de zeer eenvoudige reden, dat men in Geneve evenmin als in geheel Zwitserland, eenig het minste geloof aan dit gerucht hecht.

Men verzekert uit eene gewoonlijk goed onderrigte bron, dat de Hongaren besloten hebben, afgevaardigden naar den rijksraad te Weenen te zenden, waarbij zij zich echter hunne regten voorbehouden. Dit bericht is op zoo stellige wijze verspreid, dat het wel geloof verdient.

Fransche Post.

PARIS, Vrijdag 10 Mei.

Men verzekert, dat de ministerraad, die morgen onder het voorzitterschap des Keizers zal worden gehouden, eene beslissing zal moeten nemen in de Syrische aangelegenheden. Uit eene goede bron verneemt men,

dat de kwestie nog niet is opgelost en dat de Heer Thouvenel zich in een dezer dagen met Lord Cowley gehouden gesprek zeer levendig heeft uitgelaten tegen het wantrouwen, door Engeland aan den dag gelegd en tegen de aanmatiging van het land, om alleen de orde in Syrië te willen handhaven.

Op nieuw is het gerucht in omloop gebragt, dat de Fransche regering binnen kort zal besluiten tot erkenning van het nieuwe Italiaansche koninkrijk. Hoe veel geloof aan dit gerucht kan worden geslagen, is voor alsnog moeilijk te zeggen, doch van eene doorgaans goed onderdichte zijde wordt aangemerkt, dat het ditmaal niet geheel uit de lucht is gegrepen.

Reeds dikwijls heeft men gesproken van de depeches, die door ons gouvernement zoowel van onzen gezant te Rome, als van onze overige diplomatieke agenten in Italië en van den minister Cavour waren ontvangen, ten betooze der noodzakelijkheid eener oplossing van de Romeinsche kwestie. Vele dier stukken waren door documenten vergezeld, welke echtheid niet te betwijfelen viel en waaruit maar al te zeer bleek dat Rome, gelijk de Heer Cavour het in zijne jongste nota noemt, de zetel van zamenzweers van alle natien was geworden. Even als de reeds ontvangen stukken, heeft ook die nieuwe nota vooral het oog op den voormaligen Koning van Napels, en tracht men daarin in het bijzonder aante toonen, dat niet alleen geheel Italië, maar ook zelfs Frankrijk tot mikpunt dier zamenzweeringen is gekozen. Men verneemt dan ook, dat ons gouvernement zeer spoedig een belangrijk besluit omtrent den Kerkelijken Staat zal nemen en onze soldaten vermoedelijk binnen kort wel niet den Kerkelijken Staat, maar althans Rome zullen verlaten, ten einde door de ontruiming, met het oog op mogelijke conflicten tusschen Oostenrijk en Sardinië, de gewichtige strategische positie niet op te geven, die thans door onze soldaten wordt ingenomen. Men denkt er dan ook, na eene voorafgaande verklaring van den *Moniteur*, bepaald aan onze soldaten te Civita-Vecchia, Corneto en Saxa Rubra te concentreren.

De verklaring van Lord John Russell, dat er geen twijfel bestaat nopens de uitvoering der voorwaarden van het jongste protocol, volgens hetwelk onze soldaten op 5 Junij Syrië moeten verlaten, wordt hier als een bewijs te meer aangezien, dat de Engelsche regering daaromtrent nog geene bepaalde zekerheid heeft. Men verneemt dan ook, dat de onderhandelingsnog altijd voortduren en nog gisteren avond eene nota naar Londen is verzonden, ten einde eene schikking tusschen de beide gouvernementen tot stand te brengen.

De internationale commissie der Syrische aangelegenheden heeft zich naar Konstantinopel begeven, omdat de vreemde vertegenwoordigers haar wilden raadplegen, alvorens eene beslissing nopens de organisatie van den Libanon te nemen. Het betreft namelijk het kiezen van een caïman, die allen de betrekking moet vervullen, welke men vroeger aan twee of drie verschillende ambtenaren wilde opdragen. Men begrijpt dus ligt waarom de vreemde mogendheden met zooveel omzigtigheid te werk gaan.

Een particuliere telegram meldt, dat Oostenrijk 80,000 man naar de grenzen van Servie zal zenden.

De eerste drogman van onzen gezant te Konstantinopel, die zich alhier bevond, is gisteren met depeches voor dien ambassadeur naar Konstantinopel vertrokken. De Heer Beeldard, onze consul te Beyruth en lid der internationale commissie, zal naar men zegt, hier spoedig aankomen.

Een gerucht wil, dat ons gouvernement afwijzend zou hebben beschikt op een verzoek van de *National rifle association*, om onze scherp-schutters van regeringswege uit te noodigen tot deelneming aan den wedstrijd, door die vereniging tusschen de schutters van allen natien te Wimbledon in de maand Junij a. s. te geven.

De pater Minjard, die op den 8sten dezer eene zoo scherpe redevoering uitsprak, bij gelegenheid van de lijkdienst voor de gevallene Polen, in de kerk St. Roch gevierd, heeft van den minister van eeredienst het verbod ontvangen weder te Parijs op te treden. Het is echter onjuist, dat die geestelijke in hechtenis is genomen, gelijk sommigen hier beweerd. De aartsbisschop van Parijs, Mgr. Morlot, heeft getracht dit besluit te doen intrekken, waarin hij echter nog niet is geslaagd.

De minister van binnenlandsche zaken heeft bepaald, dat Zweden en Noorwegers in Frankrijk geen pas meer noodig hebben, en dat Franschen, die naar de Scandinavische landen reizen, Frankrijk met een eenvoudigen binnenlandschen pas verlaten, en op dezelfde wijze terugkeren kunnen, zonder dat zij bij de gezantschappen behoeven geveiseerd te worden.

Men wil hier weten, dat de Prins v. Metternich, Oostenrijksch gezant alhier, zal worden vervangen door den baron v. Hubner.

Men hoopt in letterkundige kringen nog altijd dat het geschil tusschen de Heeren Legouvé en Scholl langs den minnelijken weg zal kunnen uitgemaakt worden. De schrijver van Béatrix moge door zijnen letterkundigen roem vele bestridders hebben verkregen, zijn persoonlijk karakter heeft hem toch nog meer vrienden doen verwerven. Wat de uitoefening van zijn regt betreft — de telkens herhaalde opvoering van Béatrix in het Odeon — zoo moet dit, volgens sommigen, niet zoo zeer met uitsluiting van alle anderen zijn uitgeoefend, of het stuk van den Heer Scholl *«Les jaloux du passé»* heeft tot driemaal toe in de ruime recette van Béatrix kunnen deelen, terwijl daarenboven het toneel steeds drie dagen in de week geopend blijft voor de opvoering van andere stukken dan het laatstgenoemde.

Omtrent het overlijden van graaf Teleki is hier nog geene officieele mededeeling ontvangen, maar men houdt zich overtuigd, dat hij door zelfmoord een einde aan zijn leven zal hebben gemaakt. Uit de laatste brieven, hier van den graaf ontvangen, blijkt duidelijk, dat hij zeer verstoord en teleurgesteld was over het verschil van gevoelen, dat tusschen hem en de meerderheid van den landdag te Pesth was ontstaan. Van eene met de regering in betrekking staande zijde wordt aangemerkt, dat niemand, die met de ligtgeeraaktheid van graaf Teleki bekend is, zich zal verwonderen over het gebeurde. Daarenboven verzekeren de Duitse dagbladen, welke heden zijn ontvangen, dat de verhouding tusschen de Oostenrijksche regering en Hongarije in de laatste dagen is verbeterd. Dat de Hongaren echter reeds tot het besluit zouden zijn gekomen om uit eigene beweging de belastingen op te brengen op aanraden van Kossuth en Klappa, die hunne landgenooten hadden doen weten, dat graaf Cavour weigerde om gelden te zenden, wordt nog in twijfel getrokken. Daarentegen zou het als zeker kunnen worden aangenomen, dat verschillende omstandigheden de volksleiders te Pesth tot nadenken hebben gebragt en dat onder anderen, de bevrediging der gemoederen in Italië, de gebeurtenissen in Polen, de laatste door lord Russell in het Parlement afgelegde verklaringen en eindelijk de veroordeeling van Kossuth te Londen, ter zake der bankbiljetten, alleziens zullen hebben gestrekt tot het doen toenemen van den invloed der gematigde liberale oppositie in de vertegenwoordigende vergadering te Pesth. Ook de verbetering der prijzen van de Oostenrijksche fondsen ter beurze van Weenen schijnt te mogen worden aangemerkt als een bewijs, dat in den algemeenen toestand eene verbetering is gekomen.

Het fregat La Sibylle is onlangs in de haven van Brest binnenge-loopen, na de reis rondom de wereld volbragt te hebben in 217 zeedagen. Op 10 April 1860 met 500 militaire passagiers aan boord en eene bemanning van 220 koppen van Brest vertrokken, moest het zich begeven naar Nieuw Caledonie, koers nemende over de Kaap de Goede Hoop. In minder dan 11 maanden heeft La Sibylle 11,150 zeemijlen doorloopen, ongeveer uitmakende 13,500 landmijlen, de Kaap de Goede Hoop, de Kaap Sud (van Diemens Eiland) en Kaap Hoorn aangedaan.

De Fransche gezant in Washington en al de consulaire agenten in Noord-Amerika hebben van wege de Fransche regering last bekomen, om de strengste onzijdigheid tusschen Noord- en Zuid-Amerika in acht te nemen; ter bescherming der belangen van den Franschen handel zullen eenige Fransche oorlogschepen in de Amerikaanse wateren kruisen.

BINNENLAND.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

's GRAVENHAGE, Zitting van Vrijdag, 10 Mei 1861.

Is ingekomen een wetsontwerp, betreffende eene dading tusschen den Staat en de Maatschappij tot indijking van aanwassen bij de Oosterschelde. — Verzonden aan de afdelingen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het wetsont-

werp tot verduidelijking van art. 68 der wet van 28 Augustus 1851, op de oeteigening (*aardhefing*).

De heer MEYINK beantwoordt den Minister van Binnenlandsche Zaken en twee redenaars die de verdediging van de aanhangige wet hebben op zich genomen, en waarvan de een haar noemde eene wet van verduidelijking, de ander eene wet tot verandering. Spreker houdt vol, dat deze voordragt niet noodzakelijk is. In geval van watersnood of ander dringend gevaar hebben de collegien en besturen het volle regt van oeteigening en om onmiddellijk in beslag te nemen al die voorwerpen, welke men noodig en nuttig acht, krachtens art. 73 der oeteigeningwet van 1851. Oeteigening van onroerende goederen tot den aanleg, het herstel of het onderhoud van dijken kan bij minnelijke schikking geschieden, en anders bij Besluit van den Koning, krachtens art. 72 der genoemde wet. Spr. gaat nog andere bepalingen van die wet na en vindt daarin voldoende waarborgen tegen misbruik, en aan den anderen kant de eischen voor gevallen van dringenden nood voorzien. Hij bepleit de regten van den eigendom en de noodzakelijkheid om alle willekeur tegen te gaan. Hij gaat voort na het verschil dat tusschen de wet van 1841 en die van 1851 bestaat, en houdt vol dat men nu handhaven wil oude veranderde bepalingen die door de wet van 1851 en de Grondwet zijn afgeschaft. Hij beroept zich daarbij weder op regterlijke uitspraken. Hij durft niet zoo verre gaan als hij bij deze beraadslaging gehoord heeft, om zes verschillende gewijsden van vijf verschillende regtscollegien voor te stellen, als bevattende eene verkeerde uitlegging der wet van 1851. Hij meende dat die regterlijke collegien, zamengesteld uit bezaaidige, onpartijdige mannen, grijs geworden in het uitspreken van regt, en die zeker ook hier alles gemeedelijk zullen hebben onderzocht, meer eerbied zouden hebben moeten inboezemen zoowel bij de administratie als bij de wetgevende magt. Spreker gaat de bedoeling van art. 68 der wet van 1851 na en houdt staande, dat daarin geenszins de rede is van eenige keur of verordening waardoor de verplichting tot levering van specie, veelmin van *aardhefing*, wordt opgelegd, welk woord in de latere wetten ook in het geheel niet gelezen wordt. Hij wijst er op dat art. 65 eene hoofdbepaling is, waarop artikel 68 slechts eene uitzondering uitmaakt. Voorbedachtelijk is de wet van 1841 op dit stuk veranderd en dus gaat de redenering, geput uit het alsnog bestaan van oude regten, niet op. Hij klaagt er over dat de naderre inslissing in de voordragt: *«uit welken hoofde ook,»* door de Regering is aangenomen; woorden, men zal kunnen balen wat men wil en die de zaak nog onduidelijker maken. Hij brengt een paar artikelen uit het Reglement van Delfland bij, ten bewijze tot welke gevolgen dit zou kunnen leiden. Hij verklaart dat de redeneringen zelve van de voorstanders dezer wet en het onbepaald toegeven der Regering aan den drang door eenige weinige personen uitgeoefend hem nog in zijne zienzwijsz hebben bevestigd, en zal dus zijne stem tegen deze wet uitbrengen.

De heer VAN LINDEN heeft geen voornemen om deze discussie te reken, maar moet toch antwoorden op de twee redevoeringen van den heer Meijlink, die van groote hartstogtelijkheid en ijver tot bestrijding getuigen. Hij weersprekt het gezegde dat door deze wet willekeur gepleegd wordt, dat een gedeelte der Kamer deze wet wil doordringen, en dergelijke uitdrukkingen meer. Die Spr. wees steeds op de nieuwe Grondwet, maar vergat dat deze is voortgesproken uit oude grondwetten en dat al wat niet is afgeschaft blijft bestaan. Die spreker hield ook eene warme lofspraak op de regterlijke collegien, die in zijn zin hadden uitspraak gedaan. De Regterlijke Magt heeft geene lofspraak noodig. De regter kan op een dwaalspoor zijn in de toepassing der wet, maar de *wetgever* kan den regter van zijn dwaalweg terugbrengen en de wet, die aanleiding gaf tot twijfel, verduidelijken. Wat de zaak zelve betreft, verdedigt de heer van Lindén het stelsel der voordragt en beantwoordt daarbij tevens den heer van der Linden. Het geldt hier volstrekt niet de invoering van een nieuw regt, maar de bestendiging van hetgeen sedert vele jaren bestaat. Ook het grondwettig bezwaar kan hij niet deelen, dat ook zegevierend is in den weg getuimd in de conclusie van den Advokaat-Generaal Gregory.

Wat nu de door de Regering voorgestelde wijziging betreft, Spr. kan zich daarmede niet vereenigen, als zijnde de twijfel daarin niet genoegzaam opgelost. Daarom zou hij eene nieuwe redactie wenschen voor te stellen om in plaats van de aan het slot van het artikel voorkomende zinsede: *«waarop de verplichting tot levering, tegen of zonder vergoeding, uit welken hoofde ook, mogt rusten,»* te lezen *«waarop de verplichting tot levering tegen of zonder vergoeding vroeger heeft gerust.»*

De heer THORNBEEK zegt, dat naar zijne meening art. 68 eene zeer bepaalde betekenis heeft, die welligt niet zou miskend worden als zij onder de overgangsbepalingen stond. De Minister zeide dat z. i. art. 68 in de wet niet noodig was. Spr. geloof het tegendeel, maar het bezwaar komt daar van dan, dat volgens den Hoogen Raad in art. 68 ook kunnen begrepen zijn verbindtenissen, die zijns inziens, niet in dat artikel zijn begrepen. Het regt van aardhaling kan berusten op drieërlei gronden: 1° uit vroegere verplichtingen; 2° uit gewoonteregten en verordeningen, of 3° uit *ooreenkomsten*. Maar van dit laatste regt is geen sprake bij de oeteigeningwet, want het wordt beheerscht door het *burgerlijk* regt. De bedoeling van art. 68 is, dat de twee andere verplichtingen moeten gehandhaafd worden. Dergelijk voorbeeld vindt men in art. 221 Gemeentewet. Maar nu is de vraag: kan art. 68 tegen verdere miskenning gewaarborgd worden door het voorstel der Regering? Spr. geloof dit niet. De Regering zegt: *«verplichtingen uit welken hoofde ook.»* Spr. is het met den heer van Lindén eens, dat dit niet wel aangait, dat het te algemeen is. Die Spr. stelt voor de woorden: *«vroeger heeft gerust.»* Ook dit zal niet aan het doel beantwoorden. Hij stelt eene andere redactie voor. Waar is het om te doen? Daarom, dat al wat vóór 1851 uit gewoonteregten of verordeningen voortspreekt, kunne blijven werken. Maar dan ook kan art. 68 blijven bestaan, doch met eene bijvoeging tot opheffing van allen twijfel. Daarom stelt hij het volgende amendement voor:

Met weglating der woorden: *«uit welken hoofde ook»* achter het artikel te lezen: *«Geene nieuwe verplichting van dezen aard kan na de afkondiging der Wet van 28 Augustus 1851 (Staatsbl. No. 125) door gewoonte of verordening worden gevestigd.»*

De heer GEVERS DEJONCK kan zich niet vereenigen met het beginsel, door de Regering voorgesteld. Hij is het ook eens, dat aan art. 68 eene zeer bezwarende uitlegging wordt gegeven. Hij meent tevens dat ook hier van geene oeteigening sprake is. Wat de praktijk betreft, is de wet zeker noodig. Als er geene aardhaling kan plaats hebben zonder voorafgaande ooreenkomst, dan zal dit in groote mate de kracht van de dijksbesturen verlammen. In Zuid-Holland speciaal is het regt van aardhaling sinds eenen erkend; de buitengronden der dijken liggen ontegenzeggelijk ter algemeene beveiliging. De besturen moeten in de gelegenheid zijn *tempore utile* herstellingen aan de dijken te maken. De ondervinding heeft geleerd dat, zonder zoodanig regt te bezitten, ieder dijksbestuur belemmerd wordt en er aanleiding tot groote gevaren bestaat.

De heer VAN ECK kan zich niet vereenigen met het wetsvoorstel noch met de wijzigingen, die daarin zijn voorgeslagen. De regter heeft, met het oog op de Grondwet, uitgemaakt, dat er geen regt op aardhaling bestaat als dat steunt op gewoonteregten of verordening. De Hooge Raad heeft eerst aldus uitspraak gedaan; want art. 147 Grondwet heeft alle gevallen van oeteigening juist afgebakend, daaronder ook begrepen het dijkregt. Overal zal er voorafgaande schadevergoeding plaats hebben, behalve in het geval van watersnood. Is er echter een contractueel regt, dan rust het regt op eene verbindtenis, en dan kan er hier geen kwestie van zijn. Maar kan het regt ook rusten op verordeningen? Spr. geloof het niet. De nieuwe Grondwet heeft de oude regten doen vervallen, en wat de Grondwet voor onregt verklaart, kan niet meer het onderwerp van eene verordening uitmaken. Hij verwerpt dus alle nutteluftsgronden; hij heeft daar niet naar te vragen, waar de Grondwet zelve spreekt. Het geldt hier geen kwestie van gevaar, maar van den gewonen toestand; want in het geval van gevaar is voorzien. Hij herhaalt, dat alle oude regelingen moeten wijken voor latere, als zij zijn van publiek-regtelijken aard, en wanneer er een ander regt in de plaats voor is getreden. Het eenige rigtsnoer van den Hoogen Raad is geweest de Grondwet, en elke poging tot wijziging in dezen is eene bedekte grondwetsherziening. En wat zal wijziging hier betan? Volgens den Hoogen Raad bestaat er regeens geene enkele verordening van publiek-regtelijken aard meer, die regt geeft op afneming van gronden. De Hooge Raad zal bij zijne jurisprudentie volhouden, en een oud, afgeschaft, onregtvaardig gewoonteregten niet meer homologeren.

De heer VAN DER LINDEN beantwoordt mede de rede des Ministers, eergisteren gehouden. De Minister had toen op de groote gevaren gewezen, als de wet niet aangenomen wierd, en ten andere betoogd, dat het regt van eigendom heilig moest zijn, maar ook het eigendom moest worden gehand-

haaf. Maar, vraagt Spr. wordt dit laatste dan aangeast door hen, die het ontwerp bestrijden? In geen deele. En wat nu betreft de bezwaren en de gevaren, die uit de niet-aaneming van de wet zouden voortvloeien, Spr. zou zich die kunnen voorstellen in den mond van een of anderen dikgraaf, ofschoon hij er ook kan aanwijzen, die volstrekt niet deelen in al die geopperde bezwaren. Hij komt mede terug op de beveling des Grondwets-wetgevers van 1848, en het komt hem niet twijfelachtig voor, of de Grondwet heeft niet gewild de aardhaling zonder voorafgaande schadevergoeding. Hij beroept zich op de redevoering van den heer van Lijnden zelve. Het schijnt hem toe dat het hier dus eene poging betreft om te hernemen wat in 1843 onherroepelijk verloren werd. Al de bezwaren welke men nu hoort opperen verdoen ook toen in het midden gebragt, maar zij werden niet onoverkomelijk geoordeeld, en bovendien, het art. 147 werd aangenomen. Hoe men het keere, aardneming tot herstel van dijken is onteigening, tenzij er verpligting besa, maar die verpligting kan, na de Grondwet, niet meer uit gewoonteregt of bij verordening, anders dan tegen voorafgaande schadevergoeding bestaan. Mag nu eene volgende wet niet bepalen dat dit niet kan geschieden dan tegen voorafgaande schadevergoeding? Dat heeft de Grondwet gedaan en dat is de geheele kwestie. Daartegen mag niet worden gereageerd. De wet van 1841 geeft het recht aan alle waterschapsbesturen tot aardhaling; dit vering alle provinciale en locale regten van vroeger. In de wet van 1841 heeft men het heerscheende dikkegt omtrent aardhaling, met opvolging van de indicatien daar gegeven, maar "alles behoudens schadevergoeding." Hiervan zijn uitgezonderd die gronden waarop de verpligting tot aardlevring rust; maar dat betreft alleen de contractuele verpligtingen op sommige gronden rustende en is geen behoud van het oude dikkegt volgens de verspreide oondonnancien. Vervolgens komt de Grondwet van 1848 met art. 147 dat zoo algemeen mogelijk is en uitdrukkelijk zegt tegen voorafgaande schadevergoeding.

De heer van LINDEN merkt, naar aanleiding van het door den vorigen Spreker gezegde, op, dat het dan schijn zou hebben alsof hij den strijd zou willen hernieuwen dien hij in 1848 verloren had. Hetgeen de Spreker uit zijne reele aanhaalde, sloeg op het gewone onderhoud en niet op het buitengewoon onderhoud der dijken; deswege gaf de toenmalige Minister van Justitie zelfs toe dat er geen onteigening te pas kwam.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN treedt in eene nadere verdediging aan de voordragt. De heer van Eck had gezegd dat als de wet aangenomen werd er geen orde in den Staat zou zijn. De Minister moet juist in het belang der orde hare aanneming aanbevelen. Hij doet tegenover andere Sprekers nader uitkomen dat de Staat niet mag prijs geven bestaande regten, al bestaan die ook niet overal of algemeen en slechts partiël. Voorts gaat hij na de beoelwing van den Wetgever en verhaagt het hem dat ook de heer Thorbecke het geheel met hem over art. 68 eens is, en die meening van den maker der wet van 1851 heeft voor hem meer waarde dan het verslag der Kamer, omdat dit niet altijd juist de meening der Kamer uitdrukt. Voorzeker is het eigendomsrecht heilig en de Minister erkent ook dat er geen onteigening mogelijk is zonder schadevergoeding. Maar hij ontkent dat hier sprake is van zuivere onteigening. Als op den grond kleefde de verpligting, dan is de eigenaar ook slechts eigenaar behoudens die verpligting en als de ander, ten wiens behoeve die verpligting bestaat, er gebruik van maakt, dan oefent hij zijn recht uit, maar dan is er geen kwestie van onteigening. In die gevallen wordt er wederzijdsche eerbieding van regten gevergd. Daarin heeft de nieuwe Grondwet hoegenaamd geen verandering gebragt. De Minister ontkent dat er eene wet in Nederland bestaat, die virtualiter alle vroegere regten en verpligtingen op zaken kievende, heeft opgeheven, of *tabula rasa* gemaakt heeft. De Minister zal zich nu niet over de redactie uitlaten; daartoe zal straks de gelegenheid zijn; maar iedere redactie zal hem welkom wezen, die duidelijk den toestand precieert.

Hierna worden de algemeene beraadslagingen gesloten, en komt in behandeling het artikel der wet.

De regerings-redactie luidt aldus: "Art. 68 der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n. 125) wordt gelezen als volgt:

"De art. 65 tot en met 67 zijn niet toepasselijk in geval de specie "wordt genomen van gronden, waarop de verpligting tot levering tegen "of zonder vergoeding, uit welken hoofde ook moet rusten."

Op dit artikel zijn voorgedragen twee amendementen, als:

1. door den heer VAN LINDEN om in plaats van de woorden "uit welken hoofde" enz., te lezen "vroeger heeft gerust."

2. door den heer THORBECKE, strekkende om achter het enig artikel der regering, doch met weglating van de woorden "uit welken hoofde ook" te lezen: Geene nieuwe verpligting van dezen aard kan na de afkondiging der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n. 125) door gewoonte of verordening worden bevestigd.

3. stelt de heer VAN NISPEN eene wijziging in het amendement van den heer Thorbecke voor; hij wil namelijk achter het woord vergoeding, voegen de woorden: krachtens gewoonte of verordening, zoowel als uit anderen hoofde.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN, hoewel niet gedreven door eenige *jalousie d'auteur*, moet toch de redactie van de Regering in bescherming nemen, omdat de uitdrukking "uit welken hoofde ook" alle gevallen, titels of grondslagen, omvat, en het ter appreciatie van den regter staat die te beslissen. Dienvolgens komen hem ook de andere amendementen overbodig voor, omdat zij of hetzelfde uitdrukken of tot nieuwen twijfel aanleiding kunnen geven. Hij blijft dus voorloopig bij zijne redactie volhardend.

De heer VAN ECK blijft tegen het artikel en al de amendementen gestemd, en houdt zich aan de Grondwet en de daarop steunende jurisprudentie van den Hoogen Raad. Hij herhaalt het, die Raad zal ook na de aanneming van deze wet zeker niet variëren, zoodat de geheele wet eigenlijk gezegd is eene onschuldige wet.

De heer HEEMSKERK AZ. bestrijdt de amendementen. — De heer VAN LINDEN trekt zijn amendement in. — De heer VAN DER LINDEN blijft bij zijn gevoelen, dat de wet in strijd is met art. 147 der Grondwet. — De heer VAN NISPEN verdedigt nader zijne redactie. — De heer THORBECKE insgelijks; hij deelt niet de opvatting van den heer van der Linden. — De magt om door gewoonte regten te scheppen, ging verloren in 1848, niet het uitwerksel van die magt, de vroegere verpligting zelve. — De heer VAN DER LINDEN kan dat niet toegeven; als het uitwerksel in strijd is met de nieuwe orde, dan vervalt met de magt het uitwerksel. — De heer HEEMSKERK AZ. stelt het sub-amendement van den heer van Nispen als hoofdamendement voor, en om in plaats van: "uit welken hoofde ook" te lezen: "krachtens gewoonte of verordening zoowel als uit anderen hoofde."

De Kamer gaat tot de stemming over.

1. Het sub-amendement van den heer VAN NISPEN wordt aangenomen met 44 tegen 21 stemmen.

2. Thans komt in stemming het amendement van den heer THORBECKE, zoo als het gesubamendeerd is door den heer van Nispen. Dit wordt aangenomen met 52 tegen 14 stemmen.

Tegen de heeren: Kien, Bots, de Poorter, van der Linden, Wintgens, Westerhoff, van Forest, van Eck, Lycklama, Beens, Meijlink, van Goltstein, Nolthenius en Begram.

Ten gevolge van deze stemming vervalt het amendement van den heer Heemskerk Az. en het primitief artikel.

Vervolgens wordt het ontwerp zoo als het nu geamendeerd is, aangenomen met 60 tegen 5 stemmen, te weten de heeren: van der Linden, Westerhoff, van Eck, Meijlink en Nolthenius.

Het enig artikel der wet luidt nu aldus:

"Art 68 der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsbl. N. 125) wordt gelezen als volgt:

"De artt. 65 tot en met 67 zijn niet toepasselijk in geval de specie wordt genomen van gronden, waarop de verpligting tot levering tegen of zonder vergoeding moet rusten. Geene nieuwe verpligting van dien aard kan, na de afkondiging dezer wet, krachtens gewoonte of verordening zoowel als uit anderen hoofde, worden gevestigd."

Hierop wordt zonder beraadslaging, met 54 tegen 9 stemmen aangenomen het ontwerp tot herooging van Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1861 (Aankoop van een gebouw te Leyden). Tegen, de heeren: Heemskerk Az., Slicher, Storm van 's Gravesande, Wintgens, Westerhoff, van Eck, van Hoëvell, Betz en van Bosse.

Het eindverslag is gereed over het wetsontwerp tot onteigening van perceelen voor den aanleg eener nieuwe begraaftplaats te Amsterdam. — De beraadslagingen daarover zullen plaats hebben na aloop van die over de aan de orde gestelde onderwerpen.

Hierna worden verslagen uitgebragt op verzoekschriften, o. a. door den heer Kerstens op een adres van den heer Adrian te Rotterdam. Door de Commissie voor de verzoekschriften was voorgesteld dit adres ter griffie neder te leggen. Vermits echter de Kamer drie dagen geleden omtrent een soortgelijk adres besloten heeft over te gaan tot de orde van den dag, omdat zij die zaak beschouwde als te behooren tot het gebied der registerlijke magt, stelde de heer Kerstens voor ook omtrent dit adres tot de orde over te gaan. — Daar de Vergadering niet meer voltallig was, zal over dit voorstel in eene volgende vergadering worden beslist.

De zitting is hierop gescheiden tot morgen. Alsdan is aan de orde de beraadslaging over de begrooting voor het Departement van Kolonien.

AMSTERDAM, Zondag 12 Mei.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren hare beraadslagingen aangevangen over Hoofdstuk XI (Kolonien) der Staatsbegrooting voor 1861. Bij die gelegenheid zijn belangrijke discussies gehouden over de staatkunde van het nieuwe kabinet in het algemeen, en die betreffende de Kolonien in het bijzonder. Het ministerie verlangde, bij monde van de Ministers van Buiten. Zaken en van Kolonien, dat de stemming over dit hoofdstuk zou worden beschouwd als een votum van vertrouwen der Kamer in het kabinet, in verband met de gedane mededeeling en de laatste gegeven memorie van beantwoording over dit hoofdstuk. Verschillende

leden hebben verklaard dit niet te kunnen doen, omdat zij de handelingen van het ministerie wilden afwachten, daar er nog veel duisters was overgebleven. Over het algemeen heerschte er een geest van welwillendheid jegens het ministerie, maar het stond toch aan menigen aanval bloot. Meer bepaaldelijk bleek het ook, dat de minister van Buiten. Zaken, de heer van Zuylen van Nyevelt, alle bondgenootschap met den heer van Hoëvell, wat de koloniale politiek aangaat, van zich afwierp. De beraadslagingen zijn niet afgelopen, maar zullen Maandag worden voortgezet. Men twijfelt intusschen niet aan de aanneming van het hoofdstuk met groote meerderheid. Door den heer van Houckelom werden in deze zitting eenige vragen gerigt tot den Minister van Binnenlandse zaken omtrent de verbouwing van de groote (Loterij)zaal op het Binnenhof te 's Hage, bepaaldelijk wat het afnemen van de kap aangaat. De heer Mackay ondersteunde die vragen. Het gold hier de kwestie van restauratie met conservatie of restauratie met geheele renovatie. Op verlangen des Ministers zal hij eerst in eene volgende vergadering die vragen beantwoorden. Na de behandeling van de begrooting voor kolonien zal de kamer naar men verzeekt, voor eenige weken uitte gaan.

Het wets-ontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg eener tweede algemeene begraaftplaats te Amsterdam, heeft in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot genee bedenkingen aanleiding gegeven. Bij deze gelegenheid is echter aangedrongen op de spoedige indiening van een wets-ontwerp betreffende de begrafenissen.

Z. M. heeft den kap. L. Smits, van het 3de reg. vesting-art., op zijn verzoek op pensioen gesteld en het bedrag daarvan bepaald op 71020 's jaars.

Z. M. heeft den heer Carl Tellingner erkend als consul van Wurtemberg te Amsterdam.

De heer C. Bartels heeft opgehouden consul van Sardinië te zijn te St. George d'Elmina en andere Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea.

Bij den Minister van Binnen. Zaken is, ten behoeve van de noodlijdenden door den watersnood, ontvangen: 1. van den Minister van Buiten. Zaken eene door Zr. Ms. gezantschap te Parijs toegezonden kist kleedingstukken, vervaardigd door Mw. Rey, directrice van eene in die hoofdstad gevestigde kostschool, en door eenige harer kostleeringen, ten behoeve van de jeugdige slagtoffers van den watersnood, welke kleedingstukken bestaan uit: 12 couvertures laine grise; 12 couvres-pieds piqués; 24 brassières doubles; 12 brassières tricou blanc; 12 brassières tricou gris; 24 langes fil; 24 chemises coton écu; 12 chemises brassières; 4 jupons tricou; 36 bonnets blancs et de couleur; 24 fichus; 18 blouses; 12 p. chaussons; 2 capuches; 2. van de commissie te Zaandam, ter ondersteuning der noodlijdenden door den watersnood, aan haar bezorgd namens de spinners en spinsters bij de vereeniging "Tot plaatselijk nut" aldaar f 16.40.

Een regeringstelegram, dd. Buitenzorg 1 April 1861, luidt: "Niets bijzonders."

Het volgende is een uittreksel uit de lijsten, door de Gedeputeerde Staten der verschillende provincien vastgesteld, van de hoogst aangeslagenen in 's rijks directe belastingen, verkiesbaar tot leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal:

GRONINGEN, 63 namen. Hoogste aanslag f 1671.53 (de heer R. E. Torrenza, te Zuurdijk); laagste aanslag f 532.61 (de heer H. Addens, te Bellingwolde).

FRIESLAND, 81 namen. Hoogste aanslag f 8463.32 (Jhr. Mr. I. F. v. Eysinga, te Lecuwarden); laagste aanslag f 893.07 (de heer A. Andrae, te Beetsterzwaag).

DRENTHE, 30 namen. Hoogste aanslag f 809.05½ (de heer Mr. W. J. Tonckens, te Meppel); laagste aanslag f 233.03 (de heer L. Rijkers, te Koevorden).

OVERIJSSEL, 70 namen. Hoogste aanslag f 10,537.83 (de heer Mr. J. D. C. Baron van Heeckeren van Wassenaar, te Ambt Delden); laagste aanslag f 493.85½ (de heer W. A. van de Graaff, te Deventer).

GELDERLAND, 121 namen. Hoogste aanslag f 7123.04 (de heer H. J. C. J. baron van Heeckeren van Enghuizen, te Hummelo); laagste aanslag f 534.30½ (de heer Mr. J. A. baron van Heeckeren van Molencaten, te Olenbroek).

UTRECHT, 53 namen. Hoogste aanslag f 5534.87 (de heer Mr. C. W. J. baron van Boetzelaer van Dubbeldam, te Utrecht); laagste aanslag f 812.43 (de heer Mr. W. M. J. van Dielen, te Utrecht).

NOORD-HOLLAND, 180 namen. Hoogste aanslag f 8955.18 (de heer J. W. Bake, te Amsterdam); laagste aanslag f 847.43 (de heer C. L. W. van IJsendijk, te Amsterdam).

ZUID-HOLLAND, 187 namen. Hoogste aanslag f 17,429.54 (Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, te 's Hage); laagste aanslag f 920.76½ (de heer Mr. H. Jochems, te Wassenaar).

NOORD-BRABANT, 136 namen. Hoogste aanslag f 2454.97½ (de heer J. A. de Ram, te Bergen-op-Zoom); laagste aanslag f 402.82 (de heer J. Clarys, te Fijnaart).

ZEELAND, 52 namen. Hoogste aanslag f 3125.35½ (de heer A. Tak, te Middelburg); laagste aanslag f 779.02 (de heer M. Tak Brouwer, te Middelburg).

LIMBURG, 66 namen. Hoogste aanslag f 2967.12 (graaf Oscar de Marchant d'Ansembourg, te Gulpen); laagste aanslag f 249.98 (de heer P. H. Marcella, te Maastricht).

Den 17den Mei zal er eene halve eeuw zijn verlopen sedert de stichting der algemeene Doopsgezinde sociëteit, eene vereeniging van bijna al Doopsgezinde gemeenten in ons vaderland, die zich zoowel door het onderhoud van het seminarium te Amsterdam, als door het verlenen van ondersteuning aan hulpbehoevende gemeenten de bevordering der predikdienst ten doel stelt. Bestuurders der sociëteit hebben al de gemeenten uitgenoodigd om heden deze heugelijke gebeurtenis met plegtig dankgebed te herdenken.

Gisteren avond is een meisje op den O. Z. Voorburgwal voor het Heintje-hoeksteeg in het water gevallen, doch dadelijk gered.

De Muziekhandelaar J. A. Roumen alhier heeft voor eenigen tijd eene Compositie voor de piano ten voordeele der noodlijdenden door den watersnood uitgegeven. Dit werk is getiteld: Fantaisie de la Jeunesse, Introduction et Valse par J. F. Tierie opus 2. Deze Compositie in den modernen Salon stijl geschreven, bevat eenige bevallige melodien. Vooral de introductie is zeer zangrijk, en een muziekwerk dat zonder juist veel diepte van gedachte te verdragen, vrij algemeen genoeg zal doen en voor den uitvoerder niet ondankbaar is.

Bij den muziekhandelaar Th. J. Roothaan en Co. hebben dezer dagen de volgende muziekwerken het licht gezien: *La Cascade*, Caprice pour le piano par Maurice Hageman; *les Deux Inséparables*, morceau de genre pour le piano par J. Martin Godefroid; *Pas redoublé*, opgedragen aan de leden van het Amsterdamsch studentencorps, door C. F. F. J. van Maanen; *deux Melodies*, pour piano et violon, par F. A. van Sachtelton en Zingen, lied voor éène stem, van W. H. Warsinck Bz., met begeleiding van piano en viool of violoncel, door denzelfden componist. Al deze compositien munten over het algemeen uit door bevallige melodien en zullen, indien zij goed uitgevoerd worden, veel genoegen doen. Eerstgenoemde compositie bovenal verdient een tamelijk goeiofend pianist, die de techniek volkomen meester is.

De druk en uitvoering is zoo als wij dit van genoemden uitgever gewoon zijn.

Dezer dagen heeft het bestuur der stad Haarlem de lokalen, bestemd voor de algemeene nationale tentoonstelling van nijverheid, ter beschikking gesteld van de commissie voor die tentoonstelling. Het groote in den Hortus geplaatste hulpegebouw is thans mede gereed, zoodat de commissie, naar aanleiding van art. 14 van het programma, te beginnen met 15 Mei aanstaande, de voor de tentoonstelling in te zenden voorwerpen zal kunnen ontvangen.

Niet zonder belangstelling zal men vernemen, dat de onderneming in allen deele aan de verwachting schijnt te zullen beantwoorden, en de tentoonstelling, zoo uithoofde van het aantal als van de hoedanigheid der intezonden voorwerpen, allezins luisterrijk en leerzaam zal mogen worden genoemd. De commissie heeft zich uit dien hoofde verpligt geacht een termijn vast te stellen voor de inzenders van voorloopige opgaven, waaraan zij zich stiptelijk zal moeten houden.

Thans reeds heeft zij van 974 personen toezeggingen ontvangen, en het gezamenlijk door dezen opgegeven getal der te zenden voorwerpen beloopt 3744 nummers. Dat dit getal belangrijk is, kan worden aangenomen, als men nagaat, dat ter algemeene tentoonstelling van nijverheid, te Haarlem gehouden in het jaar 1825, uit het geheele rijk, destijds de beide vereenigde rijken, zijn ingezonden 5153 nummers, van welke uit de noordelijke provincien 1718 nummers waren ingekomen van 452 inzenders.

In den loop van dit jaar is uit de woning en ten nadeele van den heer Mr. F. Lambrechts van Ritt, te Middelburg, ontvoerd: eene schildrij voorsteltende de bruiloft te Kana; op den voorgrond de Zaligmaker, zittende aan eene tafel met drie of vier mannen en vrouwen; achter Hem een knecht die water in de kruiken schenkt; op den achtergrond in hetzelfde vertrek bevinden zich meerdere personen, deel uitmakende van de bruiloft, verder een raam uitzigt gevende op het land. Het stuk is van de zoogenaamde Oud-Italiaansche school en ongeveer 75 Ned. duimen hoog en 50 breed. De lijst is van zwaar hout en heeft even als het stuk zelf een oud aanzien.

Uit Hedeveetshuis schrijft men: Met den 16den dezer zijn alhier op het wachtschip de Rijn geplaatst de adelb. 1ste kl. W. J. van Hoogenhuyze, F. Zegers Veeckens en J. A. Snoek.

Men is hier druk bezig met het herstellen der fondering der zeedokhuis, door middel der duikerklok, en vleit zich, dat deze reparatie slagen zal, waardoor belangrijke kosten zullen worden bespaard.

Men verneemt, dat de ingenieur bij 's Rijks stoomvaartdienst D. v. d. Bosch van hier naar Amsterdam zal vertrekken, om aldaar belast te worden met het opzigt over de stoomhoutzagerij.

De uitslag der weldadigheids-loterij is o. a. als volgt: Schilderij Verboeckhoven op N. 195834; divan van de Koningin-Weidwe op N. 100718; de premie van den Koning op N. 211878; het smirnasch tapijt van Houtkensfeldt op N. 202527; de chais van Hermans op N. 37794; de schilderij van Mw. Martin-Schot op N. 217518; de lampen der Koningin op N. 104667; de vazen der Koningin op N. 16333; de schilderij van Gudin op N. 138827; de schilderij van Robell op N. 67584; het Ludwige-album op N. 52220; de schilderij van Gempt op N. 80610; de schilderij van Israels op N. 144910; de schilderij van Keijzer op N. 16594; de schilderij van Pleijzer op N. 180644 en 57110.

Wij lezen in een partikulier schrijven, ons uit Rome geworden, het volgende: "Heden is eene zeer aanzienlijke som gelds uit Peru en Chili bij Z. H. als St.-Pieterspenning ontvangen. Men spreekt van 2½ miljoen seudi" (ruim 6 miljoen gulden.) (Tijd, N.-H. G.)

's GRAVENHAGE, 11 Mei. De audientie van den minister voor de zaken der Hervormde Eeredienst, enz., zal 16 dezer niet plaats hebben.

— In eene gisteren avond gehouden bestuursvergadering van het alhier gevestigd departement der maatschappij tot Nut van 't Algemeen, zijn eenige ingezetenen bekrond geworden, wegens door hen bedrevene edelmoedige daden, bestaande in het redden van een of meerdere drinkelingen. In eene warme toespraak, die bij de bekronden zichtbaren indruk tweevlebragt, wees de voorzitter van het bestuur er op, hoe de bekroning niet kon zijn eene eigenlijke belooning, ook niet altijd juist afgemeten naar de meerdere of mindere zelfopoffering, waarmede de daad gepaard ging, maar alleen eene erkenning, dat waar zulke daden ter kennis komen zij niet mogen onvermild blijven. Spreker verheugde er zich in, dat de maatschappij tot Nut van 't Algemeen tot dat goede doel kon mede werken, en den edelen redders in naam der ouders en betrekkingen van hen, die zij aan een wissel dood hadden ontrukkt, in het hun toegekende eerlijk een bewijs van hartelijke dankzegging kon uitreiken. De namen der bekronden zijn: Gijbert Floris Buijs (destijds verpleegd in het Ned. Herv. Diaconichuis); de heer Hendrik Whitlau, commies ter secretarie; Pieter de Kock, steendrukkerzegel; Jacobus Willem de Vries, rijkknecht bij Z. M. den Koning; Joël Ut, koopman; Cornelis Johannes Georgius Jasper, werkmans bij Gebr. Sloos (deze voor het redden van twee meisjes); Cornelis Burghoudt, schippersknecht, en Jacobus Kooi, jager bij het regrenadiers en jagers, deze laatste voor het redden van drie kinderen.

* ROTTERDAM, 11 Mei. Heden arriveerde alhier per spoor, komende van Harderwijk een detachement supplicietroepen, sterk 150 onder-officieren en manschappen onder bevel van den ritmeester P. J. van der Heijden, van het wapen der cavallerie in Oost-Indië, van verlorf de waarts terugkeerende, medegeleiders de 2de luit. der inf. van gemeld leger F. C. Burgers en F. C. V. B. de Steenhuizen, alsmede de apotheker 3de kl. J. C. Jongbloed. Genoemde troepen hebben zich terstond begeeven aan boord van het gunstig bekende ijzeren driemast clipperschip Koo-mopoliet, gezagvoerd J. Bouten, reeders Gebr. Blussé te Dordrecht, waarmede de reis naar Java zal worden aanvaard.

LEYDEN, 11 Mei. In de zitting van den Leidschen Gemeenteraad heden gehouden, heeft de Gemeenteraad aan de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij afgestaan de gronden en overtoegten, vereischt tot den aanleg van den spoorweg tusschen Leyden en Woerden.

* HOORN, 11 Mei. Even als alle jaren hebben weder, door Z. M. den Koning, eenige gevangenen in het huis van Correctie alhier, geheel ontslag of vermindering van eenige maanden straf tijd gekregen. Drie hebben geheele kwijtschelding van verdere straf tijd bekomen en 34 hebben 3 en 6 maanden vermindering gekregen.

HELDER en NIEUWEDIJEP, 11 Mei. Naar men verneemt heeft de commissie, belast met het onderzoek naar den toestand der ooglijders van Z. M. fregat Evertsen, in het marine hospitaal alhier, dezen toestand zeer voldoende bevonden. 4 officieren en 7 addeborsten zullen morgen en 22 schepelingen over een paar dagen het hospitaal verlaten en voor eenigen tijd verlorf erlangen.

* PETFEN, 11 Mei. Gisteren middag is hier een droevig ongeluk gebeend. Drie Helderse slooperlieden, die met hunne vlot in zee wilden steken op den terugtocht naar het Nieuwediep aan te nemen, hadden het ongeluk met hunne vlot om te slaan, ten gevolge waarvan een hunner in de branding omkwam; de ongelukkige laat eene weduwe met vier kinderen na.

* UTRECHT, 10 Mei. Men verneemt dat weder, even als in 1860, heeft plaats gehad, de miliciens der ligting van dit jaar, die dagelijks de verschillende provincien bij de legercorpsen worden ingedeeld en wel die tot de vijf reg. dragonders behooren, den 1sten Oct. a. s. daarbij in werkelijke dienst zullen optreden.

— Tot het bijwonen der practische oefeningen, van het bataillon mineurs en sapeurs, zijn daarbij naar men verneemt tot ult. September a. s. geadtueerd geworden de 1ste luits. Janssens van het reg. grenadiers en jagers Sterk, van het 2de reg. Muschart en Hondekoeter van het 4de reg. inf. welke ook den 15den Julij a. s. met dat bataillon het kamp bij Zeist zullen betrekken.

* 's HERTOGENBOSCH, 11 Mei. De 8 laatst overgebleven noodlijdenden door de waterramp uit Gelderland, te weten: 2 uit Hedel en 6 uit Driel, hebben heden het laatste gesticht (oude Marechaussee-kazerne) ongezond verlaten en zijn voorzien van alles wat zij voor het oogeblik noodig hadden, naar hunne gemeente teruggekeerd. Thans zijn er nog 11 zieken in het groot zieken-gasthuis; dezen zijn echter aan de beterschap, en zullen weldra dat gesticht verlaten, om mede naar hunne haardsteden terug te keeren.

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Zaterdag 11 Mei.

Volgens den heden openbaar gemaakten weekstaat der bank van Engeland is het bedrag der in omloop zijnde bankbiljetten vermindert met 132,620 £, terwijl de voorraad munt en muntmateriaal is vermeerderd met 34,971 £.

Reuter's Office heeft de volgende telegrammen ontvangen: CANTON, 1 April. De uitvoeren van Thee bedroegen 75,175,000 £. Wisselkoers op Londen 1 d. lager.

SHANGHAE, 22 Maart. Shirts met levendigen handel; Zijde slaauw omzettingen 1500 b., uitvoer 74,800 b.; Wissel op Londen ½ d. lager.

CALCUTTA, 18 April. Invoerhandel gedrukt. Zijde slaauw. Koper still. Wissel op Londen 2.1.

MELBOURNE, 25 Maart. Handel loom.

WEENEN, Zaterdag 11 Mei.

Aan de beide huizen van den landdag zijn door den minister van staats 14 wetsontwerpen ingediend, waaronder die betreffende de drukpers, het burgerlijk huwelijk, onverantwoordelijkheid en onschendbaarheid der afgevaardigden van den rijksraad en den landdag.

PARIJS, Zaterdag 11 Mei.

In de heden gehouden senaatszitting is gediscussieerd over eene ingekomen petitie, waarin wordt aangedrongen op eene herziening van de maritieme conventie tusschen Frankrijk en Engeland. De commissie van onderzoek der ingekomen stukken stelt voor, dit aan de ministers van buitenlandse zaken en van marine te verzenden.

MADRID, Vrijdag 10 Mei.

Soliman, broeder van den Keizer van Marokko, verzet zich, ondersteund door eenige Kabylen-stammen, tegen de verdere uitbetaling der aan Spanje bij het vredestractaat toegekende oorlogskosten. De Keizer blijft evenwel vast besloten aan die oppositie niet toe te geven, maar de uitbetaling te doen plaats hebben.

Het is waarschijnlijk, dat in dit land de middelen zullen gevonden worden om aan de handels-crisis te Havana te gemoet te komen. De regering heeft met een schip, dat gisteren Cadix heeft verlaten 10 miljoen in specie afgezonden.

BRUSSEL, Zaterdag 11 Mei.

De Kamer der Vertegenwoordigers heeft, in hare zitting van heden, aangenomen art. 4 van het wets-ontwerp op de publieke werken, bepallende den aanleg, bij wijze van concessie, van een spoorweg van Doornik naar de Fransche grenzen, van eene spoorlinie van Marienburg naar Dinant, en van het verbindingskanaal van de Lys met de Yperlee. Ten slotte is aangenomen het artikel van genoemd ontwerp, betrekking hebbende op den aanleg van eene vlughaven te Blankenbergh.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Zondag 12 Mei.

Reuter's Office heeft berigten ontvangen uit Shanghai, loopende tot 22 Maart en meldende, dat de expeditie van den admiraal Hope van Yangtzi te Hankow was aangekomen. Tot havens waren gekozen Hinkiang, Hewkiang en Hankow. Het ministerie van buitenlandse zaken was te Peking gevestigd.

Uit Calcutta wordt van den 18den April gemeld, dat men vreesde voor een slechten oogst van indigo. De Ryots hadden den arbeid gestaakt.

WEENEN, HEDEN, Zondag 12 Mei.
Het Huis der Afgevaardigden heeft, na eene levendige beraadslaging, welke acht uren duurde, het adres, in antwoord op de trouwrede aangekomen. Verscheidene amendementen in foederatieven geest werden verworpen.

MADRID, HEDEN, Zondag 12 Mei.
Men verzekert, dat Engeland een eskader naar Gibraltar zal zenden. Men meldt, dat de Keizer van Marokko aan onze regering eene depeche heeft gezonden waarin op nederige wijze kennis wordt gegeven van de moeijelijkheid, welke hij ondervindt in het bijbrengen tegen het einde der maand Mei van het geheele bedrag der opgelegde schadeloosstelling voor oorlogskosten. Tevens biedt hij aan om zoodra het hem mogelijk zal zijn, die gelden te voldoen.

3 pCt. 50.55; 1 1/2 pCt. 43.55.

TEXEL, HEDEN, Zondag 12 Mei.
Binnen: Theodora Josina, Tjakkes, Suriname.
Uitgezeild: Hermanos, Olsen, Nerva, Helena, Bruun, Jacobstadt. Haabet, Hamburg, Sundswal, Olaf Kyrre, Christensen, Avont. - Wemeltje, Kok Houwink, id.

HANDELSBERICHTEN.

AMSTERDAM, Zondag 12 Mei.
Gistoren afgedaan uit de eerste hand 7636 Balen Kandanghauer Tafelrijst tot f 10 1/4, aangebragt per Johanna Wagner.

SCHIEDAM, 11 Mei. Rogge verkocht: 144/2 @ Koersche f 221 cont. Garst: 126/1, 127/2 @ Liban f 196, 198 6/w.; 128/2 @ Koersche f 200 3/m. - Moutwijn f 13; Jenever f 18.50; w. w. Prof. f 19.75.

LEYDEN, 11 Mei. Boter 1ste kwal. per 1/2 vat f 50 a 52, dito 2de f 46 a 49, dito per Ned. f 1.25 a 1.30 en f 1.15 a 1.22 1/2.

LEUWARDEN, 10 Mei. Tarwe tot vorige prijzen met eenige vraag verzendend, 70, 72 @ knappe f 8.20, 9; 68, 69 @ dito f 7.60, 80; 66, 70 @ ord. f 6.50, 8; roode niet ter veil. - Rogge ruim prijshoudend meestal ter cons., 72 @ n. Pruis. f 7.35, 40; 69, 71 @ Petersb. f 6.80, 7, 20; 70, 71 @ n. Inl. f 6.40, 60. - Boekweit in een doen en verkocht f 67, 68 @ Fries. Zand f 8, 8.35. - Winter Garst zoo voor verzending als pelderij met goede vraag en tot eene verhooging van 10 a 15 c. verkocht; 60, 62 @ f 5.45, 5.80; 57, 59 @ f 4.80, 5.25. - Haver tot eene verhooging van 5 a 10 c. met goede vraag, 45, 47 @ fijne f 4.25, 4.60; 40, 43 @ korte voer f 3.30, 3.75; 34, 38 @ ordinaire lange voer f 2.50, 90, naar kwal. - Kool- en Lijnzaad met goeden kooptast verkocht, Koolzaad van f 10 tot 12 en Lijnzaad van f 9.50 tot 11 verkocht. - Boter f 46.

De aanvoer en bestaende prijzen aan de veemarkt waren heden als volgt: 947 Runderen, als: 71 vette Koeijen f 120 a 350; 295 Melke dito f 90 a 210; 270 Vrede dito f 80 a 180; 80 Kalfs dito f 90 a 190; 45 Vaarzen f 75 a 140; 36 Pinken f 40 a 70; 52 Ossen f 100 a 190; 24 Stieren f 55 a 185; 74 vette Kalveren f 7 a 42; 427 Varkens, als: 29 vette Varkens f 55 a 75; 19 biggen f 18 a 35; 126 magere Varkens f 17 a 54; 253 dito Biggen f 3 a 12; 557 Schape, als: 350 vette Schape f 16 a 36; 75 melke dito f 9 a 20; 28 magere dito f 8 a 16; 102 Lammeren f 2 a 6; 2 vette Hamels f 8 a 12; 3 werkpaarden f 50 a 90. Alle soorten traag afgaande.

HARLINGEN, 11 Mei. De uitvoer bedroeg hier van 4 tot 11 Mei: 7200/4 v. Boter, 1130 Kanterkazen, 200 Goudsche Kazen, 200 Edammer Kazen, 190 Runderen, 64 Kalveren, 484 Schape en Lammeren, 56 Varkens, 6 mand, en 4 k. Wild, 165 Hammen, 47 p. Kalfsvellen, 10 l. en 9 mudden Haver, 2 k. Eijeren, 7 zak Alikruiken, 24 v. Chicoreiwortel, 27 mud Zaad, 20 pakk. Heede, 11 ton Beenderen, 75 b. Eikenschors.

GRONINGEN, 10 Mei. Ten gevolge van den plaats gehad hebbenden feestdag was de aanvoer van Granen heden zeer beperkt. Tarwe weinig in omgegaan. - Rogge, zoowel oude als nieuwe, aan benodigden 10 c. hooger verkocht. - Boekweit onveranderd met geringen omzet. - Garst meest in een doen. - Dikke Haver in de zware soorten tot ruim de vorige prijzen gezocht. Witte en zwarte Voor iets hooger verkocht. - Paardenvoer alleen in de beste soorten te plaatsen. - Koolzaad niets in omgegaan. - Raapolie f 37 1/2. - Lijnolie f 30. - Raapkoeken f 90 en Lijnkoeken f 13 1/4.

DEVENTER, 10 Mei. Heden waren de prijzen als volgt: Tarwe f 11 a 12; Rogge f 7 a 7.60; Boekweit f 6.50 a 7.50; Garst f 5.50 a 6.25; Haver f 3.75 a 4.50; Boter f 19.50 a 21 per 1/2 ton.

ANTWERPEN, 11 Mei. Koffij: Tot verbeterden prijs zijn heden 1500 b. Domingo en 250 b. Santos afgedaan. De aanvoeren van Holland bestonden deze week uit 2395 balen. - Suiker zeer vast, voor 108 k. blond Havava, slap No. 15, werd f 18 besteed. Van Holland binnen door zijn 500 v. en 911 can. aangebragt. - Rijst veel vatter. Men heeft 100 v. Carolina a f 15 1/2 afgedaan en 180 v. dito op levering; voorts werden 700 b. Java en 500 b. Neerans tot zeer vaste prijzen verhandeld; voor Carolina vraagt men thans f 16. - Verfhout: Van Campeche Laguna verneemt men den verkoop van 20,000 kil. a f 5 1/2. - Granen prijshoudend met weinig affaere, alleen werd de verkoop bekend van eene partij Odessa Rogge a f 7 1/4 in ent. en eene dito Pomm. Garst a f 8. - Van Lijnzaad zijn c. 3000 hect. puik Marianapel a f 14 verkocht.

De invoeren te Antwerpen uit Holland gedurende de eerste 4 maanden dezes jaars met den spoorweg en langs de rivieren bestonden uit het volgende:

	Ned. f.	Ned. f.	
Verfhout	148,541	Peper	171
Cacao	2,601	Olijfolie	6,301
Koffij	1,487,191	Traan	41,630
Honig	21,417	Smeer	37,566
Tarwe	1,303,833	Wol	40,277
Rogge	678,934	Potash	983
Garst	2,667,192	Suiker	815,455
Haver	1,567,210	Rijst	225,865
Erwten, Boonen, enz.	610,871	Tabak (gefabriceerde)	147,420
Oliezaden	566,338	Idem (in bladen)	541,110

HAMBURG, 10 Mei. Koffij: De markt verkeert in eene betere stemming en de vraag heeft zich deze week eenigzins verlevendigd; de verkoop bestonden uit 4500 b. Rio en Santos van 5 1/2 a 6 1/2 sch.; 7000 b. Laguayra van 6 1/2 a 8 sch. en 2500 b. Laguayra Trillados van 6 1/2 a 7 1/2 sch. - Ruwe Suiker zeer stil, niet dan met moeite hebben zich de prijzen kunnen souteneren. - Rijst vast. Van Carolina Rijst onderwonden de prijzen eene rijzing van 8 a 12 sch. Gepelde Oost-Ind. soorten werden alleen voor behoefte gekocht. - Katoen begerd en steeds rijzende. - Huiden onveranderd; de williger Brazil. berigten hebben tot nog toe geen invloed gehad. - Verfhout: Van Geelhout werden ca. 700,000 ft tot en 4 1/2 mb. afgedaan. - Quercitron gestegen op 9 a 9 1/2 voor Philadelphia en 6 1/2 a 7 1/2 voor Baltimore. - Van Cassia lignea werden uit de 1ste hand 3500 k. verkocht tot 9 1/2 sch. - Lijnolie hooger in loco en pr. Mei 20 1/2 a 21 en pr. Oct. met 21 betaald. - Terpentinolie gestegen op 36 mb. doch heden was de stemming flauw en de prijs nominaal 34 a 35 mb. - Talk: Russische zonder vraag, van inl. slagt zijn weder ca. 30,000 @ afgedaan, voor het moment is niets disponibel, op levering in Junij wordt 120 rd. gevraagd. - Potash hooger, voor Kasan is 19 mb. betaald. - Harst met belangrijke omzettingen tot eene prijsverhooging van 1/2 a 1 mb. - Granen met meer kooptast, Tarwe in loco ter verzending 3 a 4 rd. hooger betaald; Rogge 2 rd. hooger.

LONDON, 10 Mei. Suiker flauw, alle soorten beeden 40 sh. zijn 6 p. lager. Goede soorten zijn prijsh. - Koffij met goeden handel; in velling werden 527 v. Plantation gering middel a middel van 68 a 76 sh. gerealisceerd. - Rijst vast en met meer vraag. - Schotsch IJzer 47.6. - Lijnolie 30. - Talk in loco 58 sh.

GALATZ, 3 Mei. Granen: Tarwe stil. Naar Garst en Mais heeft zich eenige vraag vertoond, beide artikelen werden tot op nieuw iets lagere prijzen verhandeld. - Wisselkoers op Londen 95 1/2 a 96 3/4.

KONSTANTINOPEL, 3 Mei. Ofschoon voor het buitenland nog niets gedaan wordt, waren de afloeningen in Granen deze week van meer belang dan te voren; de prijzen zijn zonder wezenlijke verandering.

NEW-YORK, 27 April. Katoen vast, doch stil; de omzet bepaalde zich tot 600 b. van 13 1/4 a 14 c. voor middling Upl. ind. - Potash gevraagd en gesouteneerd op 5.63. - Koffij stil, doch zonder wezenlijke prijsverandering. - Rijst gemeeneerd en met 6 1/2 d. betaald. - Terpentinolie op 70 c. gestegen. - Harst zeer vast op 1.85. - Honij: Cuba met 71 a 72 c. ter export. betaald. - Suiker flauw en dalende. - Verfhout stil. - Granen: Tarwe ter export. weinig gevraagd en 1 a 2 c. lager. Heden werden echter vorige prijzen betaald. Mais vast. Rogge stijgend. - Vrachten flauw.

NEW-ORLEANS, 24 April. Katoen middling 11 c. Gistoren en heden zijn 2-40 b. afgedaan. - Meel 5.20 a 5.25.

NEW-ORLEANS, 26 April. (per telegraaf.) Katoen: De omzet van heden bedraagt 800 b., prijzen nominaal. Uitvoer dit week 27,000 b. Voorraad 105,000 b. - Koffij: Omzet 2000 b. van 11 a 14 c. Voorraad 5600 b., tegen 22,000 b. in het vorig jaar.

HAVANA, 18 April. Suiker stil, No. 12, 6 1/2 a 6 1/2 R. Voorraad 325,000 k. tegen 226,000 k. op hetzelfde tijdstip van het vorig jaar. - Vrachten flauw en teruggaande. - Wisselkoers op Londen 108 a 109.

Scheepsrijdingen.

Geparad, 3 Mei, op 49° N.B., 50° W.L.: Adelaide, de Haan, Antw. n. Triest.
BATAVIA, 2 April. De bemanning van de brik Benin, kapt. Walter, van Rotterdam naar Macassar, bij laatstgenelde haven gestrand, is gered en men hoopt een groot gedeelte van de lading te bergen.

BINNENGEKOMEN.
HELVOETSLUIS, 11 Mei; Bordeaux, S., Bordeaux. - Christina Agathon, Kjaer, Holmstrand.

VLIE, 10 Mei; Gouverneur van Ewijk, S., Hamb.
HELVOETSLUIS, 11 Mei; Bordeaux, S., Bordeaux. - Christina Agathon, Kjaer, Holmstrand.

HARLINGEN, 9 Mei; Baugins, Pool, Boness. - Aldershoff, Dijkstra, Christiansand. - Diligence, Banbridge, Amst.
HAMBURG, 9 Mei; Stoomvaart, S., Amst.
CUXHAVEN, 10 Mei; Amstel, S., Amst. - Wilhelmina Catharina, Kiehl, Jacnel.
STETTIN, 8 Mei; Egberdina Anna, Schuring, Londen.
SVINEMUNDE, 8 Mei; Jonge Paul, S., Amst.
DANTZIG, 8 Mei; Alberdina Lodewijks, Rott. - Margaretha Meijering, de Jonge, Londen.
GUTHENBURG, 6 Mei; Zwaantina Thelina, de Boer, Bremen.
OSTERRISOER, 19 April; Avance, Thellissen, Rott. - 23 April; Renske, Pot, Delfzijl. - Steintje Maria, Vos, id. - Jonge Jacob, Herman, Harlingen.
CHRISTIANSLAND, 27 April; Johanna Maria, de Groot, Grangemouth. - 29 April; Aldershoff, Dijkstra, Harlingen.
Bij **KOPENHAGEN, 8 Mei; Hendrika, de Jonge, Londen n. Dantzig. - Henrika, Plukker, Bremen n. Petersburg.**
EISENEUR, 9 Mei; Renske, Voogd, Dantzig n. Amst.
RENSBURG, 8 Mei; Domina, Wolters, Anclam n. Koogerpolder. - Catharina, Huiger, Gothenburg n. Amst. - 9 Mei; Zwaantje, de Vries, Anclam n. id.
LONDON, 9 Mei; Concordia, S., Rott.
PLYMOUTH, 9 Mei; Diana, Fijn, Cadix n. Hamb.
Bij **LIZARD, 8 Mei; Holland, Aufmorth, Amst. n. Soerabaya.**
GLASGOW, 9 Mei; Felicitas, Wildeboer, Bahia.
DUINKERKEN, 9 Mei; Prins van Oranje, S., Rott.
NIZZA, 6 Mei; Elisabeth Jacomina, Kleininga, Genua.
GENUA, 7 Mei; Albertha Roemeling, Goossens, Newcastle. - Mary Noach Lotinga, Lange, Amst. - George, Eisenbart, id.
LIVORNO, 4 Mei; Unie, Parrel, Amst. - Grietje, Mooi, id. - Willemina, Braat, Antwerpen. - 5 Mei; Gebroeders, Loodijzen, Hamburg.
KONSTANTINOPEL, 26 April; Nawa, Holscher, Amst.
KERTCH, 19 April; Aristides, Hoff, Malta.
NEWYORK, 25 April; Panama, Hansen, Liverpool.
BATAVIA, voor 2 April. Zr. Ms. flotille vaart. Haarlemmermeer, luit. Iste kl. de Koning, Texel. - Hertog Bernard, Stolte, Amst.

UITGEZEILD.

TEXEL, 11 Mei; Melitta, Jensen, Sunderl. (Benevens de schepen per tel. gemeld.)
VLE, 10 Mei; Tartar, Hunter, Suaderl. - Eendragt, Munneke, Schotland. - Catharina Elisabeth, Pot, Riga. - Hvalen, Pedersen, Drammen. - Niord, Johansen, Drobach. - Geertuida, de Groot, Moss. - Johanna, Hansen, Oudsoen. - Jonkvrouw Elisabeth, de Boer, id. - de Hoop, Naatje, id. - Willem, Kröger Fsh., Hamburg.
HELVOETSLUIS, 11 Mei; Cornelis Smit, Wiedenaar, Manilla via Cardiff. - H. Liduina, v. Brink, Bat. - Pantaloon, Neppers, id. via Brouwersh. - de Maas, Post, Gibraltar. - Aurora, S., Londen. - Thos. English, Williams, Shoreham. - New Dove, Davies, Gloucester. - Vixen, Tromby, Newc. - Tom Roberts, Jenkins, id. - Thetis, Tank, Sunderl. - Auspicious, Chappel, Goolc. - Sirius, Sommer, Rügenwalde. - Remember, Redding, Londen.
BRIELLE, 11 Mei; Cologne, S., Londen. - Henriette, Uffers, Inverkeithing. - Thorese, S., Grangemouth. - Coronation, Seager, Boness. - Ivanhoe, S., Leith. - Lord Raglan, S., Newc. - Ocean, Nicholson, id.
HARLINGEN, 10 Mei; Zwaantina Margaretha, de Vries, Malmö.
HAMBURG, 10 Mei; Harmonie, Tobbens, Macduff.
BREMERTHAVEN, 9 Mei; Jacoba, Muntendam, Stettin. - Jacoba Hendrika, Postema, id. - vr. Margrieta, Dost, Rott. - Erdtje, Schrum, Gron. - Cornelia Anna, Leeuw, Dantzig. - Twee Gezusters, Geltes, Gron. - Antina, Henricks, Zaanand. - Alida Gezina, de Jonge, Gron. - Hille Alberdina, de Vries, Amst. - de jonge Boll, Kolk, Koningsb. - Gezina Elsinga, Deen, Stockholm. - de jonge Liefert, Bakker, Hartlepool. - 10 Mei; Johanna, Kranenburg, Stettin. - Afina, Pluin, Cairmar. - Catharina Maria, de Roth, Amst.
CUXHAVEN, 9 Mei; Gouverneur van Ewijk, S., Amst. - 10 Mei; de Waarden, Agtien, Buenos-Ayres. - Presto, Roclisema, Brazos. - Cornelia Jacoba, v. d. Meer, Petersb. - Twee Broeders, Prins, id.
EMDEN, 4 Mei; Johannes Imke, Klok, Gron.
STOKHOLM, 30 April; Helena Fredrika, Smith, Holland.
GOTHENBURG, 6 Mei; Zeemanshoop, Hansen, Engeland. - 7 Mei; Catharina, Hüser, Holland. - Prinsesse Louise, Amudsen, id.
HOLMSTRAND, 3 Mei; Christian Agathon, Kjaer, Holland.
OSTERRISOER, 17 April; Geertuida, de Groot, Harl. - 20 April; Catharina, Pot, Gron. - Luna, de Jong, Holland.
DRONTHEIM, 27 April; Christian August, Gulliksen, Holland.
CHRISTIANSLAND, 1 Mei; Hillechina Hendrika, de Groot, Harlingen.
SHOREHAM, 7 Mei; Fossiana Siers, Boiten, Elsenaur.
LONDON, 9 Mei; zeikl.: Alida Folkerts, Mooi, de Zaan.
RAMSGATE, 9 Mei; Eendragt, Kamminga, Calais n. Dantzig.
FALMOUTH, 9 Mei; Kosmopoliet, Brands, New-York n. Lond.
LIVERPOOL, 8 Mei; Jacoba Catharina, Nieveen, St. Peterb.
KONSTANTINOPEL, 24 April; Cornelia Berendina, Pot, Amst.
BALTIMORE, 23 April; Isabella, Allen, Rott. - 24 April; Ellen Mary, Libbey, id.
NEW-ORLEANS, 19 April; zeikl.: Nautilus, Steffen, Hamb.

Wierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.
H. Kalfs, Cöln No. 17, n. Keulen. - T. Kroell, Stolzenfels, n. Mannheim. - J. Brubach, Frankfurt No. 8, n. Franckfort en Bieberich. - B. Kirschreiber, Mainz No. 5, n. Mantz. - W. Kautz, Niederrhein No. 3, n. Dusseldorp en Duisburg. - T. Beijer, Wilhelmiana, n. Wezel.
ARNHEM, 11 Mei. Rijnhoogte 1 el 4 p., 3 d., gew. 3 d.
KEULEN, 11 Mei. Aangekomen H. J. Wilson, met 4275 c. van Amst.; H. Berns, met 3478 c. en J. v. Wemster met 5189 c. van Rotterdam. - Rijnhoogte 6 v. 9 d. Kenisch (6 v. 8 d. Rijnl.)

ADVERTENTIEN.

TE HUUR OF TE KOOP,
Dadelijk te aanvaarden, een alleraangenaamst gelegen **ZOMER- en WINTERVERBLIJF**, aan de Weesperzijde, even buiten de stad, bestaande in goed onderhouden Heerenhuis, Tuinmanswoning, Koetshuis, Paarden- en Koestal, fraai aangelegde Bloem- en Moestuin met Vijvers, Bloem- en Broeikassten, Volière, enz., enz. Te bevragen bij den Makelaar **A. LANGERHUIZEN**, Keizersgracht bij de Leidsche gracht, HH 456. (8469)

ANTWOORD: Aan den LASTERAAR en Zijner geplaatste Advertentie. De Heer **A. J. ONSTEE** vraagt zeer beleefdelijk tevens dringend den Wettigen Eigenaar en bezitter der Schuldbekentenis a f 500 te willen komen vertonen, op heden Maandag 13 Mei voor 12 uur, zal als dan vermeerderd bedrag daarvoor, Ontvangen. Bij in gebreke blijven, zal ook dien geheimen Lasteraar worden opgespoord en vervolgd. De Heer **A. J. ONSTEE** is niet bewust, immer of oort, eene schuldbekentenis van f 500 of daar boven te hebben of te behoeven af te geven noch in zaken van administration noch in Effectenhandel, nodig geacht maar wel het tegendeel is waar, meer dan 100 onbetaalde schuldbekentissen en acceptation, liggen ten zijnen kantoren beschikbaar, ter betaling, af te kunnen komen halen in goede order, op vereischte zegel tevens door Regtbanken bestelde vonnissen, te zamen uitmakende een bedrag van p. m. Zestig Duizend Gulden, Zegge, f 60,000 in een kort tijdvak van slechts een Dozijn jaren dat verlies, hetwelk grootste deel, tot grieven, aan bevrzoekers, ten lasten strekt voor Nota van lezers dezer Courant. Adres. Voorburgwal 220. (8574)

INGEZONDEN STUKKEN.

SPAARBANK.

Vroeger werd meer dan eens, in dit blad een woord over en tot aanbeveling van de alhier gevestigde spaarbank opgenomen en voornamelijk toen er van het bestuur dezer inrigting, niettegenstaande de onverschilligheid van de zijde van Amstels burgerij ondervonden, zulke krachtige teekenen uitgingen van leven, van de begeerte om op alle mogelijke wijze diezelfde burgerij te dringen tot sparen, tot deelneming in de aan zijne zorgen toevertrouwde spaarbank.

Toen was de toekomst dezer inrigting, geenzins wat haar bestaan, maar wel wat haar nut, haren zegen betrof, nog in nevelen gehuld, en al voortocht zich thans licht, een helder veelbelovend licht aan den horizon, daarom moet men niet blijven staan, maar daarin juist eenen spoorslag zien, om op den ingeslagen weg voorttegaan, opdat de spaarbank te Amsterdam, in zoo ruimen kring mogelijk, nut stichtende en zegen verspreide.

Het vertrouwen in de Spaarbank bleef steeds van hare oprigting af, ongeschokt en te recht, want zij is op zulke grondslagen gevestigd, dat elke gedachte aan gevaar, geheel zonder grond moet beschouwd worden; maar wat baatte dat vertrouwen zonder belangstelling, zonder deelneming en daarvan vertoonden zich eerst de sporen na de belangrijke wijzigingen door het bestuur ingevoerd in het jaar 1858; of spreken de volgende cijfers daaromtrent niet luid en krachtig: van 1848/1857 was het saldo der ingebragte gelden f 118 m. (gelijkstaande met eene jaarlijksche toename van circa f 12 m.) sedert is dat saldo toegenomen als volgt in 1858 met f 30 m. in 1859 met f 45 m., in 1860 met f 92 m., zoodat thans de Spaarbank in het bezit is van f 285,000, het eigendom van 4120 inbrengers of leden der Spaarbank. Voorwaar een treffend bewijs, dat de maatregelen en wijzigingen van 1858 doelmatig waren en dat het vertrouwen in de Spaarbank is blijven bestaan, maar thans gepaard gaat met belangstelling en erkenning van haar nut en haren zegen; en al mogen er nu nog bezwaren bestaan en verdere verbeteringen mogelijk zijn, wij houden er ons van overtuigd, dat het bestuur naar vooruitgang blijft streven en bereid is en blijft om het voordeel en het gemak

van het groote publiek zooveel mogelijk te bevorderen; onder de tegenwoordige bezwaren kan in de eerste plaats gerekend worden het lange wachten bij de Dingsdagsche zitting aan het hoofd-bureau; wie daarover klaagt, bedenke dat in den regel aan de bijkantoren Huissittenhuis en Schotsche Veem de aandrang zoo groot niet is en dat het inbrengen van gelden aldaar om die reden de voorkeur verdient, en toch is het ons bekend, dat het bestuur maatregelen genomen heeft om den gang der werkzaamheden aan het hoofd-bureau te bespoedigen en de zittingen zoo mogelijk ook wanneer meer dan 100 a 130 personen zich mogten aanmelden, op of althans kort na het bepaalde uur te doen afloopen, terwijl wij vertrouwen, dat wanneer deze maatregelen nog geen doel mogten treffen, meer aftoende zullen genomen worden.

De thans openbaar gemaakte staat der spaarbank toont aan, dat de toevertrouwde spaarpenningen, in verschillende waarden, ten volle aanwezig zijn en de geldbelogging zoo is, dat onder alle omstandigheden aan de terugbetalingen zal kunnen voldaan worden, maar bovendien verdient de heugelijke waarheid bekend te worden, dat de gemaakte inrest voldoende was tot uitkeering der toegezegde rente van 3 pCt. aan de deelhebbers, even als tot dekking van al de onvermijdelijke kosten, als huur, verwarming en verlichting der lokalen, benevens de administratiekosten. Sterk door die ondervinding, niettegenstaande den lagen rente-standaard gedurende het jaar 1860, is de rente over 1861 te vergoeden, wederom op het maximum van 3 pCt. gesteld; het afgevoeren jaar toch heeft bewezen dat dit, maar nog geenzins meer mogt gedaan worden en alleen eene verdere belangrijke toename van kapitaal zoude het later wellicht mogelijk maken, de voorwaarden voor de berekening der rente a 3 pCt., iets voordeliger voor de inbrengers te maken.

Uit het voorgaande mogge blijken dat de Spaarbank te Amsterdam, aan haar doel begint te beantwoorden, maar zelfs zonder deze uitkomsten van een dertienjarig bestaan te vergelijken met die van andere Spaarbanken in de hoofdsteden van Europa, ook van verschillende steden in ons vaderland, zal niemand ontkennen dat het hier slechts een begin is; wij althans achten het daarom niet overbodig, nog eens de algemeene aandacht op deze instelling te vestigen om zoo mogelijk meer belangstelling, warme belangstelling op te wekken, zoowel bij hen voor wie deze inrigting bestemd is, als bij hen die door woord en aanwijzing, op hunne onderhoorigen vaak grooten invloed kunnen uitoefenen.

Onder de eersten, tot hen die reeds leden van de Spaarbank zijn, de dubbele opwekking: "gaat voort met sparen," en tracht uwe bloedverwanten en bekenden ook daartoe te brengen, door hen er op te wijzen, hoe uwe spaarpenningen niet alleen zijn bewaard gebleven, meer dan ooit te voren, toen gij geloofdet ze wel zoo goed zelf te kunnen bewaren, maar daarenboven door de rente zijn vermeerderd, ja zelfs door de rente op rente, wanneer gij niet verzuimt die op de daartoe aangekondigde dagen te laten bij schrijven; tot hen, die nog geen gebruik van de spaarbank maakten, de opwekking: "leert toch vroeg, leert toch tijdig sparen, want wie dat doet, werpt een sterk bolwerk op tusschen hem en de armenbedeeling, die in eigen oog vernedert en den rang van vrij en onafhankelijk burger doet verliezen, alle zelfstandigheid, alle veerkracht ondermijnt, tusschen hem en de banken van leening, die wel uit den oogblikkelijken nood redden, maar zich voor die uitredding laten betalen en maar al te dikwerf nieuwe offers eischen, om de vruchten der eerste uitredding niet verloren te doen gaan. Wie vrij en onafhankelijk in zijnen stand wil blijven, wachte niet om naar redmiddelen uit te zien tot de nood aan den man zij, maar zorg vooruit en brenge zoo veel mogelijk, al is het ook maar weinig te gelijk, van hetgeen hij kan ontberen, ter bewaaring in de spaarbank; daar wordt geene winst, maar het voordeel, het belang der inzenders beoogd, daar worden door een zestiental uwer medeburgers, de werkzaamheden gratis waargenomen.

Jongelingen en jonge dochters, die eens wenscht te huwen, verzuimt niet van tijd tot tijd iets te sparen, al moest gij daartoe de eene of andere onmoedige uitgaaf nalaten en treedt den huwelijksstand niet in, zonder spaarbankboekje, als toevlugt voor u en uw gezin, maar gij vooral dienstbaren op wie de dure tijden het allerminst drukken; zoudt gij niet een gedeelte van uw loon kunnen afzonderen, of wel alleen de giften, die gij ontvangt bij geboorte, huwelijken ja sterfgevallen in de familie waar gij woont, legaatjes niet te vergeten, in plaats van die gelden te bewaren in zilver of bankpapier, in kastjes of kistjes waar zij ter naaovernood tegen diefstal beveiligd zijn, maar zeker niet tegen eigene verleiding om daarvan iets en wederom iets af te nemen, voor nuttelooze zoo niet verkeerde uitgaven. Dienstbaren in welke betrekking, van welk geslacht, reeds vele van uwen stand gingen u voor, leert ook gij uw belang kennen, wordt lid van de spaarbank, vertrouw haar uwe spaarpenningen toe, zij zal ze bewaren, u daarvoor 100 veel rente vergoeden als met de soliditeit der inrigting verenigbaar is en u uw geld teruggeven, zoodra gij dit verlangt of daaraan behoefte hebt; ziet gij soms met zorg uwen ouderdom te ontmoet en zijt gij terecht bevreemd voor armoede, wilt dan tijdig leeren meer vertrouwen in de spaarbank te stellen, dan in u zelve en gij zult niet bedrogen uitkomen, maar met zelfvoldoening en vertrouwen op de toekomst kunnen zien. Hoofden van huisgezinnen, zijt gij niet met kinderen gezegend, spaart dan voor den ouden dag, tijden kunnen komen, dat ziekte u overvalt, het werk u ontbreekt; dan is het zoo zalig u zelve te kunnen helpen en niet gedwongen te zijn, om uwe toevlugt tot vragen aan meer gegoeden of aan uwe diaconie te nemen, maar zijt gij vaders en moeders, o spaart dan dubbel voor den kwaden dag, waaraan gij dan nog veel meer bloot staat, en wilt gij aan uwe kinderen het beste, het nuttigste geschenk geven, geef hun dan een Spaarbankboekje, hen leerende en vermanende om daarop te doen bij schrijven al hetgeen zij als buitengewone gift of verdiensten erlangen; dan wordt reeds vroeg de lust tot verspillen en verkruispen bij hen onderdrukt, het beginsel van overleggen en sparen bij hen opgewekt. Wij hebben ze gezien, die wekelijks aan de Spaarbank eenige gulden van de vroeger bespaarde penningen kwamen terug vragen, omdat er voor den vader geen werk was, of omdat de moeder of een der kinderen ziek, gevaarlijk ziek was, of wel omdat de laatste eer moest bewezen worden aan een der hinnen; zij kwamen en konden somtijds niet nalaten te verklaren; "spoedig mijne Heeren! hoop ik weder te komen brengen in plaats van terughalen," zij waren bedroefd omdat zij zoo gaarne die bespaarde penningen langer hadden willen bewaren, maar ofschoon wij hunne droefheid begrepen, ja daarin deelden en die billikten, toch prezen wij hen gelukkig dat zij spaarpenningen bezaten en was al het heden droevig, zij mogten met zelfvoldoening op het verleden terug zien toen zij zorgden voor den kwaden dag.

Ten slotte: zoudt het niet de roeping zijn van alle weldenkenden om eene inrigting als de spaarbank aan te bevelen, om alle op wie men eenigen invloed uitoefenen kan, tot deelneming in dezelve aan te sporen in hun belang, opdat zij die geen of gering kapitaal bezitten, (en voor de zoodanigen is toch de Spaarbank hoofdzakelijk), tot het bezit daarvan, door spaarzaamheid mogen geraken. Indien het beginsel van spaarzaamheid meer algemeen en dieper ware doorgedrongen, wat zouden er vele uitspattingen voorkomen, vele zondige uitgaven vermeden en daardoor de welvaart, zelfstandigheid en onafhankelijkheid bevorderd worden van eenen stand, die steeds een groot en magtig deel der natie uitmaakt, tot verlichting van armenkassen en liefdadige instellingen, ter een holwerk tegen volksbewegingen en alle verleidende voorspellingen, die allereerst en allermeest ingang vinden bij hen die niets bezitten en daarom niets te verliezen hebben.

Vermogende stadgenooten, hebt gij reeds beproefd welk een zegen somtijds kan bewerkt worden, door het geven van een eerste spaarbankboekje aan onderhoorigen of kinderen der ouders, die niet in staat zijn, iets voor hen weg te leggen, o! wilt het beproeven, in plaats van altijd geld te geven, dat of verkeerd gebruikt wordt, of slechts zeer tijdelijke hulp en verzachting aanbrengt; elke gift van f 4 of daarboven, geeft reeds dadelijk eenige rente aan de bezitters; moge God velen tot zulk eene proefneming bewegen, en zijnen zegen daarop, even als op de spaarbank doen rusten, opdat die meer en meer worde, een zegen voor den nijveren, den spaarzaam, eene kracht in den Staat, in de hoofdstad van ons vaderland.

AMSTERDAM, 30 April 1861.

VERHOUDING VAN HET GRONDBEZIT EN DER BEVOLKING IN HONGARIJE.

3DE BRIEF.
Men heeft met betrekking tot de nationaliteiten Hongarije in lateren tijd "Klein Oostenrijk" genaamd, en dit met alle regt, want gelijk het geheele keizerrijk bestaat uit verschillende nationaliteiten, zoo vinden wij deze ook allen in Hongarije vertegenwoordigd. Echter is het onbetwistbaar, dat de Magyars-stam aan getalsterke immer eene beduidende meerderheid heeft uitgemaakt en dat die stam aldaar door alle tijden heen het politieke element is geweest, dat alle andere met hem een geheel uitmakende of met hem verbondene stammen in den stroom der bewegingen medesleept. De geschiedenis van den laatste tijd geeft op nieuw een sprekend bewijs voor die bewering.

Hoewel ik mij voorgenomen heb in deze beschouwingen enkel en alleen den landbouw te behandelen en de politiek uit te sluiten, zoo is dit echter hoogst moeijelijk in een zoo merkwaardig land als Hongarije, waar alle kwestien, zelfs die van zuiver materieel belang toch altijd ten nauwste met de politiek van dat land verbonden zijn.

Het systeem Bach concentreerde het politieke leven van het gezamenlijk Oostenrijk in Weenen; de verschillende kroonlanden beroofd van politieke zelfstandigheid waren willenlooze deelen van het geheel. Thans nu de Hongarische constitutie weder in het leven geroepen wordt, hoewel vermoedelijk gewijzigd naar de behoefte des tijds, begint voor Hongarije eene nieuwe politieke loopbaan, en wel onder de leiding van den onbetwistbaar politiek ontwikkelden Magyarsen stam. Aan dien stam behoort met volle regt de eerste rang, want daarin vinden wij het grootste en de meeste politieke kracht. De eigenlijke groote grondbezittingen bevinden zich bijna uitsluitend in handen van echt Magyarsche families, zoo als Esterhazy, Palfy, Kardy, Deszöfy, Erdödy, Hunyady, Zichy, Szecheny, Andrássy en nog vele andere van Hongarische en geschiedkundige vermaardheid. Maar ook mindelmatig groote bezittingen bevinden zich in Hongarije bijna uitsluitend

in handen van den Magyaren stam, terwijl de kleine grondeigendommen zijn verdeeld over de verschillende nationaliteiten die dat land bewonen. De vermelding, dat de groote grondeigendommen voornamelijk in handen zijn van Magyaarsche families, sluit tot hiertoe volstrekt niet uit, dat andere families grond in eigendom kunnen bezitten, en tot bewijs hiervan strekken de schoone en uitgestrekte bezittingen, toebehoorende aan prins van het keizerlijk huis, prins Bretzenhain, den koning van België, den hertog van Koburg, graaf Degenfeld, baron Sina en vele andere voornamelijk personen, die zich wel is waar reeds meer of minder, zoo al niet geheel tot de Magyaren, dan toch tot de Hongaren rekenen, en zulks op grond van het vroeger verkregen Hongaarsch Indigenaat, waardoor zij als burgers van dit land te beschouwen zijn. In den laatste tijd echter wordt de vraag meermalen bediscussieerd, of thans, nu de vroegere Hongaarsche wetgeving weder in werking gekomen is, buitenlanders gerechtigd zijn adellijke goederen in eigendom te bezitten. Op den landdag van 1844 is aan niet-adellijken, mits in Hongarije geboren, het recht toegekend om adellijke goederen aan te koopen. Hieruit volgt, dat in Hongarije alleen de Hongaar zulke goederen kan bezitten, en dat de buitenlander, die niet het Hongaarsche Indigenaat bezit, daarvan uitgesloten is. In ieder geval zal deze vraag, waarvan de beslissing dringend noodig is, in den Hongaarschen landdag ter sprake komen, en naar wij hopen in overeenstemming met den geest des tijds worden beantwoord. Het grondbezit in Hongarije zoude aanmerkelijk lijden, zoo de buitenlander uitgesloten werd, want het eerste gevolg daarvan zoude wezen, dat de waarde des bodems nog meer dan zulks bereids het geval is, zou vallen, en dat wanneer men, zoo als het plan is, met behulp van buitenlandsch kapitaal eene crediet-inrigting wil vestigen voor den Hongaarschen grondbezitter, geen buitenlander dan genegen zou wezen zijn kapitaal tot matigen interest aan een land af te staan, hetwelk hem het recht van grondbezit ontzegt? Met het oog op die omstandigheid valt er bijna niet aan te twijfelen, dat die vraag ter gunste van het buitenland zal worden beslist, en wel te eerder daar geen eigenlijke grond bestaat om aan den buitenlander het eigendomsrecht in het belang des lands niet toe te staan.

Omtrent de verdeling der verschillende nationaliteiten in Hongarije, die met betrekking tot den landbouw van gewigt is, zij het volgende mededeelend:

De Magyaren-stam is over het geheele land gelijkelijk verdeeld, met uitzondering van het noordelijk gedeelte, waar het Slavonische, en in enkele kleine gedeelten waar het Duitse element domineert. De streek tusschen den Donau en de Theiss, en die aan deze zijde der Theiss, namelijk de streek van Debreczin en Tokay worden bijna uitsluitend door Hongaren bewoond, en het is eene zeldzaamheid, dat in die streken volplantingen van andere natien aangetroffen worden.

De in Hongarije genaturaliseerde Duitschers, die dikwerf meer patriot zijn dan de Hongaar zelf, zijn, hoewel niet overal even talrijk, toch in het geheele land verspreid en maken voornamelijk de bewoners der steden uit. Er zijn echter ook streken alwaar zij zich in grootere groepen hebben neergezet en alwaar zij de meerderheid der landelijke bevolking uitmaken. Terwijl de Hongaar bij voorkeur den landbouw beoefent, houdt de Duitser zich gelijktijdig onledig met industrie, en daaraan is het toe te schrijven dat de laatste bij voorkeur de steden als woonplaats heeft gekozen. Het slechten van vele steden en haar bloei is hoofdzakelijk aan den invloed der Duitschers toe te schrijven. De Duitse landbewoners concentreren zich voornamelijk in de navolgende komitatens: Pesth, Bihar, Torontal, het Temeser, Eisenburger, Presburger, Baranyer, Achenburger, en Tolnaer-komitaat, waar hun getal dikwerf 50,000 zielen per komitaat overschrijdt.

Op deze volgen de komitatens Wieselburg met 40,000, de Zips met 34,000, de Banatengrens met 26,000, het Wesprimerkomitaat met 23,000, het Araderkomitaat met 17,000, het Szathmárerkomitaat met 15,000, het Stuhlweissenburger met 14,500 en het Borsserkomitaat met 13,000 Duitse inwoners. Hunne getalsterkte in de overige komitatens wisselt van 1000 tot 10,000 zielen af. Alleen aan de militair grens van Croatia, in het Jazygier, Rumaner en Hajduken-district, het Trentschiner, Warasiner, Unger, Sohler, Arvaer, Liptauer, Kreutzer en Kreszmer komitaat vindt men geene Duitse volplantingen. Deze opsomming kan voor dezulken van wezenlijk nut zijn, die misschien het plan hebben zich in Hongarije te vestigen en den wensch koesteren, om na regeling der hiervoren vermelde eigendomskwestie in een streek grond aan te koopen, alwaar het Duitse element reeds meer of minder bevondrijft.

De Slavoniers maken tegenover de Duitschers eene groote meerderheid uit, en er zijn verschillende komitatens, alwaar bijna geene andere natien wonen, zoo als b. v. in het Trentschiner komitaat, alwaar behalve 90,000 Rutenen, 266,000 Slavoniers wonen, het Sarser komitaat met 160,080 Slavoniers, enz.

De andere Slavoniers wonen voornamelijk in de komitatens Zemplin, Presburg (meer dan 117,000) Szabolcs, Neograd, Gomor, Abaujor, Bikes, Zips, Bars, Ung, Honth, Arva, Liptau, Thusziv en anderen.

De Walachijers ten getale van 2,200,000 vindt men veel minder dan de andere natien in de verschillende komitatens verdeeld. Zij wonen meer in digte volplantingen en in groote massas in het zuidoostelijk gedeelte van Hongarije. Zoo bevat het Biharer komitaat meer dan 156,000; het Temeser komitaat meer dan 183,000; de Banatengrens meer dan 145,000; het Arader komitaat meer dan 170,000 en het Krassoer 191,000 Walachijers. In geringe getale vindt men dien stam in andere komitatens.

Van de Serviers vindt men meer dan 800,000 aan de Croatia'sche grens, meer dan 240,000 in het Bacser en 113,600 in het Temeser komitaat, terwijl aan de Syrmier en Banater grenzen 122,000 Serviers wonen.

Omstreeks 900,000 Croaten wonen eveneens bijna uitsluitend in enkele komitatens. Aan de Croatia'sche grens zijn 253,000, in het Agramer komitaat 279,000, het Zalaer 49,000, het Oedenburger 25,000, het Warasiner 130,000, en het Kreutzer komitaat 68,000 Croaten.

De Schokatzien, een slavonierstam met een ziental van 429,000, leven in grooten getale in het Bacser komitaat, aan de Syrmier grens en in het Kreutzer komitaat.

Bovendien is Hongarije nog bevolkt door 442,000 Ruthenen, die hunne woonplaats gevestigd hebben in de komitatens Zemplin, Sáros, Marmaros, Abaujváz, Bereg, Ung en Ugotsch.

In het Torenthaler komitaat wonen nog ongeveer 6000 zoogenaamde Franschen, eene vroegere volplanting uit Vlaanderen, die gedeeltelijk nog de Franche taal hebben behouden, maar voor het grootste gedeelte zich echter reeds gemagyariseerd hebben. Ook Belgische volplantingen bestaan in Hongarije, hun getal is echter weinig beteekenend; daarentegen is nog een niet onbeduidend getal Grieken, benevens Armeniers en Clementiniers ongeveer ten getale van 11,000 zielen in de gezamenlijke komitatens verdeeld.

Het is niet overdreven wanneer men het getal der in Hongarije wonende Joden, wier getal zich in de laatste jaren aanzienlijk vermeerderd heeft, op 400,000 stelt. Zij leven wel is waar even als overal anders voornamelijk van den handel, maar beginnen ook reeds zich met den landbouw bezig te houden. In mijne volgende brieven zal ik nog op hunnen invloed met betrekking tot den landbouw terugkomen.

In Hongarije bestaat wel is waar nog een bijzonder opmerkelijk volk, de Zigeuners, die gedeeltelijk hunne vaste woonplaats hebben, maar waarvan een ander gedeelte een zwervend leven leidt; zij hebben zich echter reeds in oude tijden voornamelijk bij de Magyaren aangesloten en zijn opgenomen in het getal der laatsten. Men kan hun getal op 30-40,000 koppen stellen. Het getal der Zigeuners met vaste woonplaats overtreft dat der zwervenden aanmerkelijk. In den regel houden zij zich niet bezig met den landbouw, maar zoeken hun brood als handwerkers en bij voorkeur als muzikanten en tegegenwoordigen als zoodanig de nationale Hongaarsche muziek.

Met betrekking tot hunne bruikbaarheid bij den landbouw onderscheiden zich die verschillende stammen evenzeer als ten opzichte van hunne spraak, zeden en kleeding.

De Hongaar, afstammend van eenen krijgshaftigen stam, is een geoefend en bruikbaar landbouwer, doch hecht zich onverzettelijk aan oude gebruiken en gewoonten. In vele streken zijn de bedienden Hongaren, maar den Hongaar is het bevelen liever dan het gehoorzamen, en hij vindt het verkieslijker om armoedig als Heer op een klein, aan een uithoek gelegen stukje land te wonen, dan zijn brood in ondergeschiktheid te verdienen. Hij is dan gemakkelijker te leiden wanneer men hem niet in zijn eergevoel aantast, maar onhandelbaar, ja dikwerf wraakzuchtig, wanneer aan zijn eergevoel wordt gekort gedaan. De Hongaarsche werkmans bezit behalve eene gemakkelijke lichaamsbeweging en kracht een zeker eergevoel, dat hem tot de meest verschillende uitersten vervoert. Zoo dit eergevoel wordt gekwetst dan laat hij zich gemakkelijk tot handeligen verleiden die door strenge toepassing der wet gekeerd moeten worden. Voor elken landbouwers arbeid waartoe geoefendheid en lichamelijke kracht, ja zelfs eenig overleg behoort, is de Hongaarsche werkmans meer geschikt dan alle overigen, hij wordt echter spoedig moede en houdt niet vol. Als oppasser van paarden, koetsier, veeokker of hoeder overtreft hij alle de andere natien, hij heeft wel is waar niet zoo veel zorg als de Duitser, maar weet zoo, met het aan zijne zorg toevertrouwde vee om te gaan dat die dieren hem geheel toegenegen worden. De manier waarop men hier met het hoorvee arbeidt, hoe men het zonder eenige andere leiding dan door het geluid der stem regert, mag wel als bewijs dienen, dat men het verstaat met die dieren om te gaan. Niettegenstaande deze in het oog springende goede eigenschappen, kost het echter veel moeite den Hongaarschen werkmans tot aanhoudenden arbeid te bewegen en zijne neiging tot rust te bedwingen.

De Duitser in zijn geheele wezen en in belevingsvermogen trager dan de Hongaar, overtreft den laatste echter verre in arbeidzaamheid. Hij werkt om geld te verdienen en langzamerhand tot een zeker welstand te geraken, hetwelk hem dan ook meestal gelukt. Het zijn dan ook de Duitse dorpen, die in den regel reeds uiterlijk voordelig uitsteken boven die der andere natien, en de ondervinding heeft genoeg geleerd, dat de Duitser vele rampen kan verdragen zonder nog te gronde te gaan. Dit treft niet alleen de zeker welstand dat den Duitser karakteriseert, en hem voortdurend in nieuwe bedrijvigheid aanspoort, is eene groote weldaad voor

den Hongaarschen landbouw, en komt voornamelijk zoodanige groote grondezitters te stade, wier bezittingen in de nabijheid van Duitse volplantingen gelegen zijn. Men behoeft juist nog niet naar het Banaat te gaan om zich van den welstand der Duitse volplantingen, alwaar men vele rijke Duitse grondezitters aantreft, te overtuigen, maar waarheen men ook zijne bliken in Hongarije slaat zal men met betrekking tot de welvaart der Duitschers overal bevredigende uitkomsten vinden.

De Slavoniers maken het voornaamste element van den arbeid in Hongarije uit. Zij schijnen letterlijk door de Voorzienigheid uitverkooren om dit aan arbeidskracht over het geheel zoo arme land de behulpzame hand te bieden tot bebouwing van den bodem. Als bewoners van tamelijk onvruchtbare berg- en woudstreken vinden zij in hun geboorte-oord noch verdiensten noch brood, en zeggen derhalve in het begin der lente hunne bergen vaarwel om af te dalen in het vruchtbare vlakke land, en aan den landbouw aldaar zoolang deel te nemen tot alle granen gedorscht zijn. De toelaag, die zij bekomen bij het snijden en dorschen der granen, dekt hunne behoeften gedurende den wintertijd en voorziet in het onderhouden van hen en de hunnen, tot dat de volgende lente hun wederom veroorlooft hun ruw geboorteland in troepen met de vlakke streken te verruilen. De Slavoniers, hoewel geene krachtige en ook geene bijzonder vlijtige arbeiders zijn toch altijd voor Hongarije eene groote weldaad, en de rijke productie van het gepreze Hongarije heeft men toch gedeeltelijk aan de aanwezigheid der Slavoniers te danken.

De Ruthenen, Wallachyers en Serviers schuwen doorgaans den arbeid, kennen weinige behoeften en leven voor het grootste gedeelte diep elendig. Zelfs zij die in het vruchtbare Banaat woonachtig zijn gaan van jaar tot jaar achteruit en maken plaats voor de vlijtige Hongaarsche en Duitse boeren. De Ruthenen der noordelijke Karpathen blijven trots de aanzienlijke offers, welke zij de regering heeft getroust onverbeterlijk schuw voor den arbeid, overschillig, aan dronkenschap overgegeven, zijn daardoor niet uit hunne armoede te bevrijden, en leveren inderdaad de schaduwzijde der anders zoo gezonde Hongaarsche sociale verhoudingen.

J. L. TEN HAVE,
Szereb bij Presburg.

FRANSCH E BRIEVEN.

PARIJS, 9 Mei.

J'en ai vu de toutes les formes, Grands, petits, minces, gros, médiocres, énormes!
In een woord, ik kom, zoo als de scherppinnige lezer reeds geraden heeft, van de kunst-tentoonstelling.

... Zoo dikwijls hoort men klagen over het verval der kunst. Toen ik mij zoo te midden van het gedrang der kunstschatten en kunstvereeiders bevond, had ik eerder lust over al te groote geestdrift te klagen. Gelukkig bevindt zich onder de circa 4000 uitverkooren, welke de gestrengde Jury uit de 8000 geroepenen toeliet, nog menig tamelijk slechte schilderij, zoodat, wanneer men van kunstgenot verzadigd is, men een oogenblik tot zich zelve kan komen door de beschouwing dezer mislukte producten. Verder is het een geluk dat de dames de meerderheid onder de bezoekers uitmaken; dus heeft men de schoone natuur uit de eerste hand. Eene bevallige vrouw, eene schoone schilderij beshouwende, gelijkt een vlinder op eene roos.

Overigens heb ik bij elke tentoonstelling de opmerking gemaakt, dat de schoonste gestalten zich niet altijd op het doek bevinden.

Het stoflijkje is de godheid dezer eeuw; goud is de hoogepriester en de beurs is de tempel, zoo klaagt men allerwege, in gezellige kringen, van af het tooneel, van den kanzel. Daarom is het gewoel in het paleis der kunst bemoeidigend en verheugend, omdat er nog zoo vele menschen gevonden worden, aan wie het Crédit-Mobilier, en de spoorwegen, en de strijd met de kleine en groote tegenspoeden des levens, en de hatelijke politiek toch nog tijd en gevoel voor het schoone overlieten.

Maar dat gewoel is toch wel eenigzins hinderlijk, inzonderheid wanneer men nevens het plan tot het smaken van "kunstgenot," nog een "doel" in het oog moet houden.

Bovendien is, dank zij de maatregelen der Jury, deze taak nog veel moeilijker dan in vroegere jaren. De Jury heeft dit maal, zoo als ik u reeds meld heb, de alphabetische orde willen volgen; niettegenstaande de schijnbare orde eener dergelijke schikking is hierdoor eene soort geveerde verwarving ontstaan, en de ongelukkige toeschouwer, die een systeem volgt, is geneedzaakt als eene schaduw van H. tot J., van B. tot K. de lange, warme zalen te doorkruisen. Geen genre, geene school, geene natie nevens of bij elkander; historische figuren naast genrestukken, de doodelijk gewonde krijgsman naast het slapende kind in de wieg, bloemstukken naast slagvelden, portretten naast dieren, kermissen naast stillevens; Hollanders, Franschen, Belgen, Engelschen, Duitschers in bont gewemel door elkander — volgens het alphabet.

Om in deze alphabetisch gerangschikte zaal te komen, moet men door den reeds in mijnen vorigen brief vermelden salon gaan, waarin de officiële schilderstukken: de veldslagen, de portretten van den Keizer en de Keizerin, Prinses Mathilde in den hoogsten praal van — het toilet, den kleinen Kroonprins te paard en te voet, enz., opgehangen zijn.

Bovenal valt het portret van Prins Napoleon, door Flandrin, waarvan ik vroeger insgelijks heb melding gemaakt, in het oog; door zijne gemakkelijke nonchalance. Het portret is overigens zeer gelijkend, doch de bijzondere belangstelling des publieks geldt den hertog van Aumale. "Kijk daar is de Prins... Hebt gij de brochure gelezen?" hoort men dagelijks duizendwerf voor deze schilderij herhalen.

Vergeef mij, dat ik volgens mijne oude gewoonte den draad van mijn onderwerp voor een oogenblik afbreek, om hier ter plaatse eene anecdotie in te tusschen.

Toen Prins Napoleon dezer dagen, na eene afwezigheid van tweemaal vier-en-twintig uren te Parijs terug kwam, gold zijn eerste bezoek de schoone Dame B..., wier portret evenzeer den toeschouwer tegenlacht; het nummer dezer laatste schilderij zal ik uit discretie verzwijgen. De Prins liet zich bij de dame, welke hij aanbidt, aanmelden. "Zeg hem, dat ik mij niet wel gevoel!" De kamierier, welke deze boodschap den Prins overbragt, kwam terug met de verklaring, dat Z. K. H. bleef aandringen. — "Zeg hem dat ik in het had ben." De getrouwe kamierier keerde terug met het antwoord, dat de Prins nog sterker bleef aandringen. — "Zeg hem, zeide de schoone Magdalena in komischen toon ontstoken; zeg hem, dat ik bezoek heb, dat de Hertog van Aumale zich bij mij bevindt."

In dezen salon ziet men ook het portret van Prinses Clotilde, bleek, zwak en neerslagtig. "Arm schaap!" zeggen de vrouwen uit het volk.

Van wie is het portret dat regt tegenover den ingang op eene in het oog vallende alleen staande wijze opgehangen en door eene fluweelen draperie omgeven is?

Ik behoeft den catalogus niet op te slaan, om in het fijn besneden gelaat de liefelijke trekken van Keizerin Eugenie te herkennen.

Het is bekend dat de Keizerin van Spaansche afkomst is. Aan hare gelaatskleur zou men het niet zeggen; die is zoo blank als eene lalie. Nog onlangs had ik gelegenheid haar in het Théâtre de l'Odéon van nabij en op mijn gemak te beschouwen. Met haar wit kleed en den krans van witte rozen op het albasten voorhoofd kon men haar voor het wandelende beeld der weder opgestane Julia houden. Dacht Winterhalter misschien aan "Julia" toen hij deze beeldtenis schilderde?

Eenige schreden verder valt mij eene schilderij in het oog: Twee gesneuveld Fransche officieren, die hand in hand op het slagveld liggen. Ik sla den catalogus open en lees: "De beide vrienden" door Bellangé.

"Et tels avaient vécu les deux jeunes amis,"

"Tels on les retrouvait, dans le trépas unis."

Deze schilderij, waarop die twee dooden, drie chirurgijns die hunne namen opschrijven en twee soldaten die onverschillig op de draagbaar zitten, — het geheel maakt op den bezoeker eenen diepen indruk.

Maar ik zie wolven op het voorhoofd mijner lieve lezeressen en meen eenige teekenen van ongeduld te bespeuren. Ik begrijp waarom. Berigten omtrent Fransche, Duitse kunstwerken hebben slechts een algemeen belang; enig berigt over de tentoongestelde werken der Hollandsche schilders, over den arbeid van uwen broeder, uwen vriend, uwen echtgenoot, bloedverwant of landgenoot boezemt u meer in het bijzonder belang in; volgens hetgeen ik daarvan tot heden met een nog altijd vlugtigen oogopslag gezien heb, mag ik verklaren, dat die voortbrengselen met regt uwen nationalen trots streelen.

De eerste schilderij van een Hollandschen meester, welke mij ingevolge de alphabetische rangschikking in het oog valt is die van den Heer van den Bergh. Het is een treuring, maar treffend tooneel, dat de kunstenaar tot onderwerp heeft gekozen; eene tafereel uit eene nationale ramp: "Eene Overstroming in Holland."

Het is eene zielschokkende schilderij. Naast mij stond een lief meisje uit de volksklasse. Plotseling werd haar oog vochtig; de lach verdween van hare lippen; zij wendde zich tot mij, die haar geheel onbekend was, en zeide: "Mon Dieu! quel malheur que ces inondations!" Schoonere lofspraak op deze schilderij is onmogelijk.

Gij ziet het, waarde lezeres! het begin belooft iets; uwe belangstelling is opgewekt. En toch, hoe regtmatig uw ongeduld ook zijn moge, toch zie ik mij geneedzaakt het verdere in een volgend brief te schrijven. Daar hebt gij nog de binnenhuizen van H. van Hove, het prachtige gezigt op de stad Praag van Karsen, het werk van ten Kate, zoo vol godsdienstig gevoel, de schilderijen "hors ligne" van uwen Koekoek; de jagten van Kuytenbrouwer, die door den Keizer besteld zijn; de vijf nevens elkander hangende schilderstukken van Israël, waarvoor de menigte zich verdringt, dan de stukken van Lingeman, Waldorp en anderen, die ik zelfs nog niet eens heb kunnen bezichtigen. Zal ik mij over al die stukken, maar kortweg met eenige regels afmaken? Neen. Dit eischt, zoo als men in de feuilletons en romans leest, een nieuw hoofdstuk. Vervolg hierna!

Om de beeldhouwwerken, de teekeningen, de bouwkundige producten te bezichtigen, daartoe ontbreekt mij voor ditmaal, openhartig gezegd, de moed. En bovendien is het Hemelvaartsdag. De klokken luiden den glazen paleis, hunne toonen dringen van uit den toren der kerk in het glazen paleis, waar men den Schepper der kunst vereert. Ik zij ter kerke, waar men de kunst in den Schepper houdt.

CONCERT EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 12 Mei.

STADS-SCHOUWBURG. Gisteren avond werd hier het tooneelstuk: *De eenige Missap*, van den onlangs overleden Scribe, opgevoerd. Het ongestudeerde en het gevorderde seizoen waren oorzaak, dat de schouwburg zoo weinig bezocht was, als wij ons daarvan ter naauwernood een voorbeeld herinneren kunnen. De opvoering is over het geheel genomen goed geslaagd te noemen; in enkele scènes hadden wij eenigen meeninggang gewenscht; door het te gerakte spel van sommige vertooners schied het stuk, wat het niet is, eenigzins langdradig. De Heeren Roobol, en Wijnstok speelden met ijver en talent; Mw. Coenen-van Olffelen was zich zeer goed, inzonderheid in het voorlaatste bedrijf in de scènes ijhoofdigheid. Mej. Piceni speelde allerliefst en Mw. Stoetz-Majofski ook ditmaal eene volleerde actrice te zijn. Het publiek heeft de verspreide vertooners teruggeroepen.

THEATRE FRANÇAIS. De herhaling der comédie: *Une Chaine*, in begin der week, gaf veel genoegen, evenzeer als die van *Le Gentilhomme en van Ce que femme veut*. Het eerste voldeed zoolow door in het als uitvoering bij uitstek. Maandag aanst. wordt het weder opgevoerd uit hoofde van het ten einde loopende seizoen voor de laatste maal; dan het blijspel: *Le voyage de Mr. Périchon*.

De comédie-historique *Marie Mignot*, welke gisteren avond voor de eerste maal werd opgevoerd, viel niet zoo gelukkig uit. Halve verdient het het spel van den Heer André Fouët en van de Dames Rosa Doré en Caroline Didier. De overige vertooners waren niet zeer rolvast, iets vroeg op dit tooneel, of wel zij waren niet doordrongen van het door hen gestelde karakter, waardoor zij zich niet met hunne gewone losheid gemakkelijk bewogen. Wij hebben hen gedurende de bijna acht uren van hun verblijf aan dit tooneel van eene te goede zijde leeren, men, dan dat wij hen thans met aanmerkingen zouden willen lastig maken en breken dus beleefdheidshalve hier af.

Woensdag a. s. zal in dezen schouwburg als *spectacle demandé* voerd worden, en wel onherroepelijk voor de laatste maal, het chef-d'oeuvre van Emile Augier: *Les Effrontés*. Wij twijfelen niet of ook aan de voorstelling zal een druk bezoek ten deel vallen.

Naar wij vernemen geeft de ijverige directeur van dit Théâtre bij kort eene voorstelling ter zijner benefice; Scribe's *Camaraderie* voor deze gelegenheid ingestudeerd. Dit is eene goede aanleiding voor het publiek om den beneficiant door eene talrijke opkomst te bewijzen, dat met zijn beheer tevreden is.

SALON in de Nes. Het drama *Laurierboom en bedelstaf* is deze door het tooneelstuk *John, of de klokluiden van de St. Pauluskerk* vangen. Zoolow wat stuk als opvoering betreft, geven wij aan het de voorkeur. Toch moeten wij erkennen, dat dit tooneelstuk met veel ble is opgevoerd, en er een goede gang in zat, terwijl elk zijne rol begrepen had. Dit geldt inzonderheid voor den Heer Hermans, die de rol, vooral de tooneelen waarin hij blind was, met zoo treffende vervulde, dat het publiek hem daverend toelichtte en bij herhaling terug De Heer Kapper stelde den jongen geneesheer Albinus goed voor, hield het ons ten goede, wanneer wij hem opmerksaam maken, dat spel door grooteren eenvoud zoolow in manieren als stemgeluid gewoond zou hebben, daar hij van tijd tot tijd de waardigheid eens geneesheers miste. Den Heer Grader kon lof toe voor de wijze waarop hij lord fort (vroeger William Smith) heeft voorgesteld; hij benadeelt zijn nog steeds door te forsche standen (vooral de ruimte van dit tooneel nammerking genomen) en onjuisten klemtoon. De Heeren Rosenfeldt, Weston, Lorjé (Karel II), Pothast (Ludlow), van Slujs (lord Brog), Bouwmeester (Henry Bedford), hebben zich wel gekwetten. De laatste er zich op toe om eene meer kalme en gemakkelijke houding aan te nemen; zijne armen zitten hem soms nog vreeselijk in den weg. De D. Stoetz en Larondelle speelden met talent en gevoel. Het publiek heeft hoofdvertooners met luide geestdrift teruggeroepen.

SALON in de Amstelstraat. *Wie van de zeven is de Leelijkste*, kluchtspel het Hoogduitsch, voorafgegaan door een voorspel: *Een vriend artikel het Testament*, heeft het publiek in grooten getale naar dezen Schouwburg stroomden. De liefhebbers van lagchen en scherts hebben zich hart opgehaald; want Judels en van Biene kweten zich om het Dit kluchtspel geeft het publiek gelegenheid den Heer Judels, die niet alleen als uitstekend komiek en geestig compleeten-zanger, ook als prestidigitateur kent, van eene nieuwe zijde te leeren; men; namelijk als viool-virtuoos, in het karakter van Maurits Muller, Heeren Morin en Heesbeen en de Dames Roos, Bersee en Sluiters (die de zeven dochters van den rentmeester Ambrosius) benevens de Dames Kamphuizen en Lamé (de drie schikgodinnen) kweten zich allen uitmuntend. Het publiek, dat in zeer genoegelijke stemming verkeerde, gaf bij herhaling door toelichtingen als terugroeping, van zijnen bijval blij. In het opgevoerde stukje *het Feest der Ambachtslieden*, onderscheidden zich de maal de Heeren Judels en v. Biene, die zeer goed werden afgestudeerd de HH. Rozelaar, Bruijn, Strelitski en Chömpff; Mej. Flora Samevra, wier door haar goed spel, maar inzonderheid door de losse voordracht eene complete, welke h. s. gevraagd werden, den luidsten bijval.

De directie heeft de sluiting van dit tooneel voor dit seizoen op g. avond afgekondigd. De afgeloopene campagne heeft haar zoolow voordeel verschaft. Het gezelschap zal thans de Haagsche kermis bezoeken, en ook daar en verder dien bijval en die onderscheiding gewen, waarop het door zijne voortreffelijke zamenstelling zoo regtmatig spraak heeft. Wij wenschen het eene goede reis en nieuwe lauweren.

SCHAAK SPEL.

OPGAAF N°. 724.

Wit begint en geeft op den 4den zet mat.

ZWART.

PROBLEMA'S.

1. WIT. Kon. F 6, Kgin F 7, Rheer E 1, Paard D 7, Pions D 5, F 2, G 3.
ZWART. Kon. G 4, Kgin A 4, Kast. C 8, Rheer A 6, Paard D 8, E 6, Pions D 4, E 2, G 5, H 6.
Wit geeft op den 4den zet mat.

2. WIT. Kon. B 1, Kgin. E 4, Kast. E 1, H 1, Rheer F 3, Paard F 4, Pions A 3, B 2, C 2.
ZWART. Kon. H 8, Kgin F 2, Kast. A 8, F 8, Rheer D 8, Paard G 5, Pions B 4, 7, C 5, E 6, G 7, H 7.
Wit geeft op den 5den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 723.

1. WIT. C 3 op C 4 † ZWART E 3 op C 4 †
2. F 4 † E 4 G 5 † E 4
3. D 2 † F 3
4. D 7 geeft † en mat (met variatie).

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1. WIT. E 5 op C 3, G 7 op D 7, D 7 op G 7, G 7 op G 4.
2. WIT. G 1 op F 2, G 2 op G 4, G 4 op F 5, F 5 op G 6 (met variatie).

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangen van het schaakgezelschap *Schaaklieffhebbers* te Monnickendam, en van de HH. G. S. en J. D. B. te Dordrecht, J. A. B. te Harderwijk, I. L. B. te Wijk bij Duurstede, A. v. S. alhier. De overige waren niet goed.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICH. — GEDRUKT BIJ O. A. SPIN & ZONNEN.